

Vragen en antwoorden over de verordening inzake geoblocking in het kader van elektronische handel

JURIDISCHE KENNISGEVING

Noch de Europese Commissie, noch enige persoon die optreedt namens de Commissie is verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de volgende informatie.

© Europese Unie, 2018

Overneming met bronvermelding is toegestaan.

Het beleid inzake hergebruik van documenten van de Europese Commissie is geregeld bij Besluit 2011/833/EU

(PB L 330 van 14.12.2011, blz. 39).

Voor gebruik of overneming van foto's of andere materialen die niet onder het auteursrecht van de EU vallen, moet u rechtstreeks toestemming vragen aan de houders van het desbetreffende auteursrecht.

© Omslagillustratie: Thinkstock/iStock

De diensten van de Commissie hebben dit document uitsluitend voor informatiedoeleinden ter beschikking gesteld. Het bevat geen gezaghebbende interpretatie van de verordening inzake geoblocking en vormt geen besluit of standpunt van de Commissie. Het doet geen afbreuk aan een besluit of standpunt dienaangaande van de Commissie, noch aan de bevoegdheden van het Hof van Justitie van de EU om de verordening inzake geoblocking te interpreteren overeenkomstig de EU-Verdragen. Dit document is een bijgewerkte versie van het door de diensten van de Commissie opgestelde vraag-en-antwoorddocument van 23 maart 2018 over de verordening inzake geoblocking, en vervangt dat document.

1.	<i>Inleiding</i>	4
1.1.	<i>Achtergrond</i>	4
1.2.	<i>Verordening inzake geoblocking – Algemeen overzicht</i>	8
2.	<i>Rechten en plichten van handelaren en consumenten in de praktijk</i>	10
2.1.	<i>Toepassingsgebied van de verordening (artikel 1)</i>	10
2.2.	<i>Toegang tot online-interfaces (artikel 3)</i>	18
2.3.	<i>Non-discriminatie bij de toegang tot goederen en diensten (artikel 4)</i>	21
2.4.	<i>Non-discriminatie in verband met betaling (artikel 5)</i>	29
2.5.	<i>Overeenkomsten inzake passieve verkoop (artikel 6)</i>	32
3.	<i>Handhaving van de verordening inzake geoblocking door de lidstaten</i>	34
4.	<i>De verordening inzake geoblocking voorbij – het kader voor elektronische handel</i>	38
4.1.	<i>Grensoverschrijdende levering</i>	39
4.2.	<i>Gerichtheid van de activiteiten en vaststelling van het toepasselijke recht en de rechtsbevoegdheid</i>	43
4.3.	<i>Mini-éénloketsysteem voor aanbieders van langs elektronische weg verrichte diensten</i>	45
4.4.	<i>Veilige, goedkope en gemakkelijke onlinebetalingen</i>	46
5.	<i>Bijlage: Tijdpad voor de uitvoering van de vastgestelde maatregelen inzake elektronische handel</i>	47

1. Inleiding

Dit document is bedoeld als praktische leidraad bij de belangrijkste bepalingen van de verordening inzake geoblocking met het oog op de inwerkingtreding ervan en de meer algemene ontwikkelingen van bepaalde aspecten van het EU-kader voor elektronische handel. Het bevat informatie die mogelijk nuttig is voor i) handelaren die hun handelspraktijken willen aanpassen aan de verordening inzake geoblocking, ii) consumenten en klanten¹ die moeten worden voorgelicht over de bepalingen van de verordening en de gevolgen ervan voor dagelijkse aankopen, en iii) de autoriteiten in de lidstaten die worden belast met de handhaving van de verordening.

Dit document bevat met name vragen en antwoorden over de materiële bepalingen van de verordening (hoofdstuk 2) en over de handhavinginstrumenten waarin de verordening voorziet (hoofdstuk 3). Het bevat zodoende bijgewerkte en uitgebreide versies van de antwoorden die waren opgenomen in het vraag-en-antwoorddocument van 23 maart 2018, dat door dit document wordt vervangen. Het biedt ook aanvullende informatie over bepaalde aspecten die relevant zijn voor elektronische handel, maar die niet direct vallen onder of worden gewijzigd door de verordening, en die nauw verband houden met de toepassing ervan (hoofdstuk 4).

1.1. Achtergrond

Er is onder consumenten en bedrijven, met name in het kleine en middelgrote ondernemingen, een groeiende belangstelling om overal in de EU aankopen te doen. Van de internetgebruikers in de EU heeft 68 % in 2017 weleens online gewinkeld². Zonder dat ze daar objectieve redenen voor hebben, weigeren handelaren echter vaak nog altijd producten te verkopen of diensten te leveren aan klanten uit een andere lidstaat of om die klanten dezelfde gunstige prijzen in rekening te brengen als lokale klanten. Uit een onderzoek van de Commissie is gebleken dat klanten uit een andere lidstaat op slechts 37 % van de websites kunnen doordringen tot de laatste stap in het aankoopproces vóór het drukken op de bevestigingsknop³. De Commissie ontvangt regelmatig klachten over verschillende behandeling op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant. Dit probleem treft consumenten en bedrijven bij de aankoop van goederen en diensten voor eigen gebruik en komt zowel in de digitale als de fysieke wereld voor⁴.

¹ Voor de toepassing van de verordening inzake geoblocking is de consument elke natuurlijke persoon die handelt voor doeleinden die buiten zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit vallen; een klant is een consument die onderdaan is van of zijn verblijfplaats heeft in een lidstaat, of een onderneming die haar plaats van vestiging heeft in een lidstaat, en binnen de Unie een dienst afneemt of een goed koopt of probeert dat te doen, uitsluitend voor eindgebruik.

² De Index van de digitale economie en samenleving 2018, zie <http://ec.europa.eu.digital-single-market/en/desi>

³ https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

⁴ Voor meer gegevens die de analyse inzake de verordening inzake geoblocking ondersteunen, zie het technisch verslag van het GCO over de Europese digitale eengemaakte markt en de rol ervan in de economische activiteit van de EU (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), GCO en IPTS op basis van de mystery shopping-enquête 2015 (GfK Mystery Shopping, https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), de openbare raadpleging van de Europese Commissie over geoblocking en andere geografische beperkingen bij het winkelen en bij de toegang tot informatie in de EU (2015) (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>) en de effectbeoordeling bij het

Verordening (EU) 2018/302 (hierna "verordening inzake geoblocking" of "de verordening" genoemd)⁵ heeft tot doel consumenten en bedrijven op de interne markt van de EU meer mogelijkheden te bieden. De aanpak richt zich vooral op het probleem dat sommige klanten vanwege hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging geen goederen en diensten kunnen kopen bij handelaren die in een andere lidstaat gevestigd zijn.

Geoblocking heeft betrekking op praktijken van onlineverkopers om grensoverschrijdende onlineverkoop te beperken op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging. Dergelijke praktijken omvatten: de weigering van toegang tot websites in andere lidstaten en/of situaties waarbij buitenlandse klanten toegang krijgen tot een website, maar hun bestelling niet kunnen afronden of moeten betalen met een debet- of kredietkaart uit een bepaald land. Ook bij de offlineaankoop van goederen en diensten vindt "geo-discriminatie" plaats, bijvoorbeeld wanneer consumenten fysiek aanwezig zijn op de locatie van de handelaar, maar geen toegang krijgen tot een product of dienst, of aan andere voorwaarden moeten voldoen vanwege hun nationaliteit of verblijfplaats. De verordening omvat rechtstreeks toepasselijke bepalingen om deze praktijken te voorkomen in specifieke situaties waarin geen objectieve rechtvaardiging bestaat voor een verschillende behandeling op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

De verordening moet worden gezien in de context van het algemene pakket maatregelen inzake elektronische handel dat door de Commissie is voorgesteld, en versterkt het effect ervan. Op 25 mei 2016 kwam de Commissie met een uitgebreid pakket maatregelen om het potentieel van de grensoverschrijdende elektronische handel in Europa te vergroten als randvoorwaarde voor de volledige werking van de digitale eengemaakte markt. Het voornaamste doel van het pakket was om de belemmeringen voor grensoverschrijdende onlineactiviteiten weg te nemen en een uitgebreid kader voor elektronische handel vast te stellen met drie hoofddoelstellingen: i) betere onlinetoegang tot goederen en diensten; ii) vertrouwensopbouw bij de consument en meer zekerheid voor het bedrijfsleven; en iii) verlaging van de transactiekosten en administratieve lasten voor bedrijven die online en grensoverschrijdend verhandelen. Het pakket bestond uit onderling samenhangende maatregelen, die elkaar versterkten om de mogelijkheden voor Europeanen om doeltreffend gebruik te maken van elektronische handel, ingrijpend te verbeteren. Veel van die initiatieven zijn al door de medewetgevers aangenomen, waaronder:

- In december 2017 zijn nieuwe regels vastgesteld om de btw-gerelateerde administratieve lasten voor grensoverschrijdende transacties⁶ te verminderen. Met ingang van 1 januari 2021 kunnen leveranciers in dit verband gebruikmaken van het éénloketsysteem van de btw, dat de btw-inning makkelijker maakt wanneer consumenten online goederen en diensten kopen in een andere lidstaat of derde land.

voorstel voor een verordening inzake de aanpak van geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op basis van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953).

⁵ Verordening (EU) 2018/302 van het Europees Parlement en de Raad van 28 februari 2018 inzake de aanpak van ongerechtvaardigde geoblocking en andere vormen van discriminatie van klanten op grond van nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging in de interne markt, en tot wijziging van Verordeningen (EG) nr. 2006/2004 en (EU) 2017/2394 en Richtlijn 2009/22/EG.

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-e-commerce_en

- De verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming (SCB)⁷ is herzien en zal per 17 januari 2020 worden vervangen door de nieuwe SCB-verordening (EU) 2017/2394⁸. Het SCB-netwerk stelt nationale autoriteiten in de EU- en EER-lidstaten in staat samen te werken om inbreuken op het consumentenrecht op de eengemaakte markt gezamenlijk aan te pakken wanneer een probleem betrekking heeft op handelaren en consumenten in verschillende landen. De handhaving van de verordening inzake geoblocking wordt, wat de betrekkingen tussen handelaren en consumenten betreft, dan ook vergemakkelijkt door de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming, die betrekking heeft op inbreuken die zich hebben voorgedaan, voordoen of kunnen voordoen en die de collectieve belangen van consumenten schaden.
- Er is een nieuwe verordening⁹ betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten aangenomen om de prijzen voor deze diensten transparanter en betaalbaarder te maken en het regelgevingstoezicht op de EU-markt voor pakketbestellingen te verbeteren. De verordening zal de elektronische handel een impuls geven doordat deze het voor consumenten en bedrijven, met name het mkb, makkelijker maakt om met vertrouwen overal in de EU online producten en diensten te kopen en te verkopen.
- Als onderdeel van de lopende modernisering van het EU-kader voor auteursrechten zijn nieuwe regels vastgesteld¹⁰ voor de portabiliteit van online-inhoudsdiensten, zodat Europeanen digitale inhoud waarop zij zich in eigen land hebben geabonneerd, kunnen meenemen op reis. Het gaat daarbij om bijvoorbeeld het streamen of downloaden van films, sportuitzendingen, muziek, e-boeken en spelletjes.

Daarnaast heeft de Commissie verschillende wetgevingsvoorstellen aangenomen die momenteel in het kader van de wetgevingsprocedure door de medewetgevers worden besproken, waaronder:

- Overeenkomstig de regels voor digitale contracten¹¹ heeft de Commissie wetgevingsvoorstellen aangenomen om de belangrijkste verplichte consumentenrechten die van toepassing zijn op de levering van digitale inhoud en de verkoop van goederen te harmoniseren. Wanneer deze rechtsinstrumenten eenmaal zijn vastgesteld moeten ze de kosten die voortvloeien uit verschillen in het overeenkomstenrecht verminderen, het bedrijfsleven meer rechtszekerheid bieden en

⁷ Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming), voor de EER relevante tekst, PB L 364 van 9.12.2004, blz. 1.

⁸ Verordening (EU) 2017/2394 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2017 betreffende samenwerking tussen de nationale autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2006/2004, voor de EER relevante tekst, PB L 345 van 27.12.2017, blz. 1.

⁹ Verordening (EU) 2018/644 van het Europees Parlement en de Raad van 18 april 2018 betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten.

¹⁰ Verordening (EU) 2017/1128 van het Europees Parlement en de Raad van 14 juni 2017 betreffende grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten in de interne markt.

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_nl

consumenten helpen optimaal gebruik te maken van grensoverschrijdend winkelen in de EU.

- Op 11 april 2018 heeft de Commissie twee voorstellen voor richtlijnen¹² op het gebied van consumentenbescherming (een "new deal" voor consumenten) goedgekeurd die tot doel hebben de naleving van de EU-consumentenbeschermingswetgeving te verbeteren, met name middels de invoering van collectieve verhaalsmechanismen. Verder moderniseren de voorstellen de EU-consumentenwetgeving in het licht van de marktontwikkelingen, bijvoorbeeld de sluiting van overeenkomsten voor onlinemarktplaatsen. Ten slotte verminderen deze voorstellen de lasten voor het bedrijfsleven op specifieke gebieden, zoals het herroepingsrecht dat van toepassing is op gebruikte goederen.
- Ook is er een verordening ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van onlinetussenhandelsdiensten¹³ voorgesteld, die moet zorgen voor een billijke, betrouwbare en voorspelbare omgeving voor de digitale online-economie. Zodra de nieuwe regels zijn vastgesteld, zullen ze bijdragen tot de totstandkoming van een billijk en door innovatie gedreven ecosysteem voor de online-platformeconomie; ze zorgen voor evenwicht tussen de groei van onlineplatforms en zoekmachines en de noodzaak om zakelijke gebruikers uit het midden- en kleinbedrijf in de EU te beschermen door de nadruk die wordt gelegd op transparantie en nieuwe verhaalsmogelijkheden. Deze verordening voorziet in een Waarnemingscentrum dat met behulp van onafhankelijke deskundigen de online platformeconomie nauwlettend zal volgen en de Commissie zal adviseren over de behoefte aan toekomstige initiatieven.
- Het vergemakkelijken van de grensoverschrijdende toegang tot audiovisuele diensten is een van de prioriteiten van de strategie voor een digitale eengemaakte markt voor Europa van de Commissie¹⁴. In 2016 kwam de Commissie met een voorstel voor bijgewerkte EU-regels inzake audiovisuele media¹⁵ waarover politieke overeenstemming was bereikt¹⁶. Andere wetgevingsvoorstellen¹⁷ om de EU-regels inzake auteursrecht te moderniseren, teneinde het grensoverschrijdende verkeer van online-inhoud te bevorderen, zijn momenteel in behandeling.

¹² Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG (COM(2018) 184 final); voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad van 5 april 1993, Richtlijn 98/6/EG van het Europees Parlement en de Raad, Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad wat betreft betere handhaving en modernisering van de regels voor consumentenbescherming in de EU (COM(2018) 185 final). Nadere informatie: https://ec.europa.eu/info/law/law-topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en

¹³ Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad ter bevordering van billijkheid en transparantie voor zakelijke gebruikers van onlinetussenhandelsdiensten (COM(2018) 238 final).

¹⁴ COM(2015) 192 definitief.

¹⁵ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten in het licht van een veranderende marktsituatie, COM(2016) 287 final.

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_nl.htm

¹⁷ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake auteursrechten in de digitale eengemaakte markt (COM(2018) 593 final); voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van voorschriften inzake de uitoefening van auteursrechten en naburige rechten die van toepassing zijn op bepaalde online-uitzendingen van omroeporganisaties en doorgifte van televisie- en radioprogramma's, COM(2016) 594 final.

Zie hoofdstuk 4 en de bijlage bij dit document voor nadere informatie over de wisselwerking tussen sommige van deze maatregelen en de verordening inzake geoblocking en voor een tabel met een samenvatting van het tijdpad voor de uitvoering.

1.2. Verordening inzake geoblocking – Algemeen overzicht

De verordening bevat de verplichting om EU-klienten (met inbegrip van consumenten en andere eindgebruikers) in gelijke situaties op dezelfde wijze te behandelen, ongeacht hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

Wat zijn de belangrijkste elementen van de verordening inzake geoblocking?

• Verkoop van goederen en diensten

Artikel 4 van de verordening omschrijft bepaalde situaties waarin er geen gerechtvaardigde redenen kunnen zijn voor geoblocking of voor andere vormen van discriminatie op grond van nationaliteit, verblijfplaats of vestiging. In dergelijke situaties hebben klanten uit andere lidstaten dezelfde toegang en mogelijkheid om goederen en diensten af te nemen als lokale klanten. Deze situaties zijn de volgende:

- Verkoop van goederen zonder levering buiten het door de handelaar bediende gebied.
- Een klant koopt goederen, bijvoorbeeld elektronische apparaten, kleding, sportkleding of boeken, die de handelaar niet in zijn lidstaat bezorgt. Deze klanten hebben in de lidstaat waar de handelaar zijn goederen of diensten levert recht op dezelfde leveringsvoorwaarden als lokale klanten.

Een voorbeeld: Een Belgische klant wil een camera kopen en vindt de beste optie op een Duitse website, die echter alleen de keuze biedt tussen leverings-/afhaalpunten in Duitsland en afhalen van het product bij de bedrijfsruimte van de handelaar. De klant kan de goederen bestellen en ze ofwel afhalen bij de bedrijfsruimte van de handelaar ofwel laten afleveren bij een ander adres/afhaalpunt in Duitsland, zoals voor Duitse klanten geldt.

- Verkoop van langs elektronische weg verrichte diensten
- Een klant wil een langs elektronische weg verrichte dienst afnemen, bijvoorbeeld clouddiensten, gegevensopslagdiensten of webhosting, bij een handelaar die in een andere lidstaat is gevestigd. Dergelijke klanten hebben het recht de dienst op dezelfde manier af te nemen als lokale klanten.

Een voorbeeld: Een Bulgaarse klant wil bij een Spaans bedrijf hostingdiensten voor haar website kopen. Zij heeft toegang tot de dienst en kan deze onder dezelfde voorwaarden afnemen als Spaanse klanten, d.w.z. tegen dezelfde nettoprijs (exclusief btw) die een Spaanse consument moet betalen.

- Verkoop van diensten die op een specifieke fysieke locatie worden verleend
- Een klant koopt een dienst die wordt verricht in de bedrijfsruimte van de handelaar of op een fysieke locatie waar de handelaar actief is, waarbij die bedrijfsruimte of locatie

zich in een andere lidstaat bevindt dan in die van de klant. Deze categorie omvat bijvoorbeeld kaartverkoop voor concerten, logies of autohuur. In deze situatie heeft de klant ook recht op dezelfde behandeling als onderdanen/ingezetenen van het land van de handelaar.

Een voorbeeld: Een Italiaans gezin bezoekt een Frans pretpark en wil kaartjes met gezinskorting kopen. Het Italiaanse gezin kan de kaartjes tegen dezelfde voorwaarden kopen als Franse gezinnen.

In bovenstaande gevallen zijn geoblocking en andere verschillen in behandeling op geografische gronden alleen mogelijk in uitzonderlijke situaties waarin de verordening voorziet, namelijk wanneer de handelaar uit hoofde van een Europese of nationale wettelijk vereiste (in overeenstemming met het EU-recht) verplicht is de toegang tot de aangeboden goederen of diensten te blokkeren.

De non-discriminatiebepaling van de verordening – d.w.z. de verplichting om buitenlandse klanten toegang te verlenen tot en te laten profiteren van hetzelfde aanbod als lokale klanten – geldt niet voor onlinediensten met betrekking tot niet-audiovisuele werken waarop auteursrecht berust (zoals e-boeken, videospellen, muziek en software). Bij de evaluatie die twee jaar na de inwerkingtreding van de verordening zal worden uitgevoerd, zal echter ook worden gekeken naar de mogelijkheid om de verordening uit te breiden naar deze diensten. Andere regels van de verordening, zoals het verbod op de discriminerende blokkering van de toegang tot online-interfaces en doorgeleiding zonder de voorafgaande toestemming van de klant, alsmede discriminatie in verband met de betaling, zijn echter al op deze diensten van toepassing.

- **Toegang tot websites**

Artikel 3 van de verordening verbiedt de blokkering van de toegang tot websites en doorgeleiding zonder voorafgaande toestemming van de klant. Hierdoor worden de prijzen transparanter, aangezien klanten toegang krijgen tot verschillende nationale websites. Deze bepaling is ook van toepassing op niet-audiovisuele diensten die langs elektronische weg worden verleend, zoals e-boeken, muziek, spellen en software.

Een voorbeeld: Een Ierse klant wil toegang krijgen tot de Italiaanse versie van de website van een kledingwinkel. Hoewel ze het adres van de Italiaanse site intikt, wordt ze doorgeleid naar de Ierse site. Vanaf 3 december 2018 is voor doorgeleiding de uitdrukkelijke toestemming van de klant vereist. Zelfs als de klant toestemming geeft voor de doorgeleiding, moet de oorspronkelijke versie die ze wilde bezoeken, toegankelijk blijven.

- **Non-discriminatie bij betalingen**

Hoewel handelaren vrij zijn om te beslissen welke betaalmiddelen zij aanvaarden, bevat de verordening een specifieke bepaling (artikel 5) inzake non-discriminatie binnen het scala aan door hen aanvaarde betaalmiddelen. De bepaling heeft betrekking op situaties waarin een verschillende behandeling het gevolg is van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant, de plaats van de betaalrekening, de plaats van vestiging van de betalingsdienstaanbieder of de plaats van afgifte van het betaalinstrument.

Een verschillende behandeling is verboden als aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

- de betaling vindt plaats door middel van een elektronische transactie door overmaking, automatische afschrijving of een op kaarten gebaseerd betaalinstrument binnen hetzelfde betaalmerk en dezelfde categorie;
- er is voldaan aan de authenticatievoorschriften; en
- de betaling luidt in een valuta die de handelaar aanvaardt.

Een voorbeeld: Een Duitse handelaar aanvaardt een bepaald merk kredietkaart en rechtstreekse bankoverschrijvingen voor aankopen op zijn website. De handelaar weigert echter betalingen die worden verricht met een kredietkaart van hetzelfde merk die is uitgegeven in Oostenrijk en overmakingen van Oostenrijkse banken. Deze praktijk wordt nu verboden door de verordening inzake geoblocking.

Deze bepaling moet worden gezien in de context van de verordening betreffende de eengemaakte eurobetalingsruimte (SEPA) uit 2012¹⁸, die bepaalt dat consumenten bij aankopen in het buitenland hun debetkaart kunnen gebruiken om betalingen in euro te verrichten, zoals zij dat in eigen land zouden doen.

2. Rechten en plichten van handelaren en consumenten in de praktijk

Dit hoofdstuk heeft als doel handelaren en klanten beter inzicht te bieden in de rechten en plichten die voortvloeien uit de verordening inzake geoblocking.

2.1. Toepassingsgebied van de verordening (artikel 1)

2.1.1. Hoe verhouden de verordening inzake geoblocking en de dienstenrichtlijn zich tot elkaar?

Het verbod op discriminatie op grond van nationaliteit, dat ook indirecte discriminatie omvat, is een algemeen beginsel van het Unierecht dat is neergelegd in artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) en in artikel 21, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsmede in de specifieke bepalingen van het bovengenoemde Verdrag met betrekking tot de vrijheden van de interne markt.

Wat de levering van diensten betreft, wordt dit algemene beginsel met name omschreven in artikel 20, lid 2 van de dienstenrichtlijn¹⁹, dat bepaalt dat "[d]e lidstaten [...] erop [toezien] dat de algemene voorwaarden voor toegang tot een dienst, die door de dienstverrichter toegankelijk voor het publiek worden gemaakt, geen discriminatoire bepalingen in verband met de nationaliteit of verblijfplaats van de afnemer bevatten, zonder evenwel de mogelijkheid uit te sluiten om verschillende voorwaarden voor toegang te stellen wanneer die verschillen rechtstreeks door objectieve criteria worden gerechtvaardigd". Bij de toepassing van het non-discriminatiebeginsel als bedoeld in dit artikel worden de praktijken van de handelaar per geval beoordeeld. Een objectieve rechtvaardiging kan bijvoorbeeld betrekking hebben op het ontbreken van de vereiste intellectuele-eigendomsrechten op een bepaald

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁹ Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt.

grondgebied, de extra kosten die voortvloeien uit de afstand of de technische kenmerken van de dienstverrichting, of verschillende marktvoorwaarden, zoals meer of minder vraag ten gevolge van seizoensinvloeden, verschillende vakantieperioden in de lidstaten en prijsvorming door verschillende concurrenten²⁰. Dat artikel blijft van toepassing op situaties die niet onder de verordening inzake geoblocking vallen.

Anderzijds hebben de specifieke bepalingen van de verordening inzake geoblocking in de situaties die onder de verordening vallen voorrang op artikel 20, lid 2, van de dienstenrichtlijn. Zowel ondernemingen als consumenten zullen profiteren van meer rechtszekerheid wat betreft de specifieke praktijken die in geen geval een rechtvaardiging kunnen vormen. De verordening verbiedt handelaren in een aantal specifieke situaties om te discrimineren, zonder dat de praktijken van de handelaar per geval hoeven te worden beoordeeld, en biedt zodoende rechtszekerheid en verbetert de handhaafbaarheid.

2.1.2. Heeft de verordening betrekking op zowel online- als offlineverkoop?

In de verordening worden bepaalde situaties beschreven waarin een verschillende behandeling gerechtvaardigd is. Deze situaties omvatten zowel de online- als de offlineverkoop van goederen en diensten alsmede gevallen waarin deze twee kanalen zijn geïntegreerd (omni-channel).

Een voorbeeld: Men kan kaartjes voor een pretpark vooraf online kopen of op de dag zelf aan de kassa. In beide gevallen verbiedt de verordening inzake geoblocking de toepassing van verschillende algemene voorwaarden op grond van de nationaliteit of de verblijfplaats van de klant. Tevens verbiedt de verordening praktijken die de toegang van klanten uit bepaalde lidstaten tot de online- of offlineverkoop de facto verhinderen. Dit doet geen afbreuk aan de algemene mogelijkheid dat de handelaar voor de offlineverkoop andere voorwaarden hanteert dan voor de onlineverkoop, mits deze voorwaarden worden toegepast zonder onderscheid te maken op grond van de nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging van de klant (zoals, bijvoorbeeld, korting voor voorafgaande onlineboekingen).

2.1.3. Is de verordening van toepassing op binnenlandse verkoop? In welke zuiver interne situaties is deze verordening niet van toepassing?

De verordening is niet van toepassing op een situatie die zich in alle opzichten beperkt tot één lidstaat, namelijk wanneer alle relevante elementen van de transactie beperkt zijn tot één enkele lidstaat (de zogenoemde "zuiver interne situaties"). Dit betekent dat de verordening van toepassing is wanneer de transactie een grensoverschrijdend element heeft. Hierbij kunnen de volgende elementen worden overwogen: i) de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant of van de handelaar; ii) de plaats van uitvoering; iii) de bij de transactie of het aanbod gebruikte betaalmiddelen; alsmede iv) het gebruik van een online-interface. Dit betekent echter niet dat een goed of een dienst noodzakelijkerwijs moet worden geleverd in een andere lidstaat dan die waar de handelaar is gevestigd.

²⁰ In overweging 95 van Richtlijn 2006/123/EG wordt toegelicht in welke gevallen een verschillende behandeling mogelijk gerechtvaardigd is. Het werkdokument van de diensten van de Commissie getiteld "With a view to establishing guidance on the application of Article 20(2) of Directive 2006/123/EC on services in the internal market ('the Services Directive)', SWD(2012) 146, dat beschikbaar is op <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>, bevat aanvullende aanwijzingen over de toepassing van artikel 20, lid 2.

Een voorbeeld: Aangezien een grensoverschrijdend element ontbreekt, is de verordening inzake geoblocking niet van toepassing op een transactie tussen een in Estland gevestigde handelaar en een consument die onderdaan en ingezetene is van Estland en een dienst koopt op de Estse versie van de website van de handelaar en die dienst met zijn/haar Estse bankpas betaalt.

2.1.4. Welke sectoren vallen niet onder de verordening?

Op grond van artikel 1 is de verordening niet van toepassing op de activiteiten als bedoeld in artikel 2, lid 2, van de dienstenrichtlijn, die zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van die richtlijn. Tot de uitgesloten diensten behoren:

– **Diensten op het gebied van vervoer.** Deze diensten zijn met name van de verordening uitgesloten gezien het feit dat de bestaande EU-vervoerswetgeving²¹, die in overweging 9 van de verordening wordt aangehaald, de desbetreffende discriminatie reeds uitdrukkelijk verbiedt voor drie soorten vervoer: vliegtuigtickets, autobus- en touringcarvervoer en vervoer over water. In het kader van de lopende herziening van de regels inzake de rechten van reizigers in het treinverkeer heeft de Commissie in haar voorstel tot herschikking van de verordening betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer²² een vergelijkbaar verbod opgenomen. Pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, zoals gedefinieerd in Richtlijn (EU) 2015/2302²³, vallen echter wel onder de verordening.

– **Financiële diensten / financiële diensten voor consumenten.** Financiële diensten zijn van de verordening uitgesloten. Dit vloeit voort uit het feit dat activiteiten die buiten het toepassingsgebied van de dienstenrichtlijn (2006/123/EG) vallen – waaronder financiële diensten, met inbegrip van betalingsdiensten – ook zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de verordening. In overweging 8 van de verordening wordt verder verduidelijkt dat financiële diensten voor consumenten zijn uitgesloten, niettegenstaande artikel 5 van de verordening met betrekking tot non-discriminatie op het gebied van betalingen. Deze bepaling regelt immers niet de toegang tot (financiële) diensten als zodanig, maar verbiedt discriminatie met betrekking tot het scala aan door de handelaren aanvaarde betaalmiddelen.

– **Audiovisuele diensten.** Audiovisuele diensten vallen buiten het toepassingsgebied van de verordening. Overweging 8 van de verordening bepaalt dat audiovisuele diensten, met inbegrip van diensten die als hoofddoel het verstrekken van toegang tot uitzendingen van sportevenementen hebben en die worden verleend op basis van exclusieve territoriale licenties, van het toepassingsgebied van deze verordening uitgesloten zijn.

²¹ Verordening (EG) nr. 1008/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 24 september 2008 inzake gemeenschappelijke regels voor de exploitatie van luchtdiensten in de Gemeenschap (artikel 23), Verordening (EU) nr. 1177/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 betreffende de rechten van passagiers die over zee of binnenwateren reizen en houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (artikel 4), Verordening (EU) nr. 181/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 betreffende de rechten van autobus- en touringcarpassagiers en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 (artikel 4).

²² Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de rechten en verplichtingen van reizigers in het treinverkeer (herschikking), COM(2017) 548 final, artikel 5.

²³ Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad, PB L 326 van 11.12.2015, blz. 1.

De eerste herziening op korte termijn van de verordening inzake geoblocking en de reikwijdte ervan

Artikel 9 van de verordening voorziet in een herzieningsclausule die bepaalt dat de Commissie regelmatig verslag moet uitbrengen aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité over de evaluatie van de verordening. Overeenkomstig de verordening moet de eerste evaluatie uiterlijk op 23 maart 2020 gereed zijn. Deze eerste evaluatie moet met name worden verricht om het toepassingsgebied van deze verordening (met inbegrip van de sectoren die niet onder de dienstenrichtlijn vallen, zoals de audiovisuele sector en de vervoersector) en de reikwijdte van de non-discriminatiebepaling van artikel 4 te beoordelen. Het doel ervan is om na te gaan of de verordening ook van toepassing moet zijn op diensten die langs elektronische weg worden verricht, waarvan het belangrijkste kenmerk het bieden van toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken is (zoals het streamen of downloaden van muziek, e-boeken en het downloaden of online spelen van videospellen)²⁴.

2.1.5. Vallen gokdiensten binnen het toepassingsgebied van de verordening?

Overeenkomstig artikel 1, lid 3, is de verordening inzake geoblocking niet van toepassing op gokken. Gokken valt immers niet binnen het toepassingsgebied van de dienstenrichtlijn (artikel 2, lid 2). De lidstaten kunnen deze diensten reguleren mits ze in overeenstemming zijn met de regels betreffende de interne markt, zoals bij het Verdrag vastgesteld en door het Hof van Justitie van de EU uitgelegd.

2.1.6. Is de verordening ook van toepassing op vliegtickets?

Nee, deze verordening is niet van toepassing op vervoersdiensten. Zoals hierboven aangegeven verbiedt de bestaande EU-vervoerswetgeving echter reeds veel gevallen van discriminatie. Zo verbiedt Verordening (EG) nr. 1008/2008 discriminatie op grond van de nationaliteit of verblijfplaats van de klant op het gebied van luchtvaartdiensten²⁵. Daarnaast verbieden de algemene beginselen van het VWEU discriminatie op grond van nationaliteit, met inbegrip van indirecte discriminatie in verband met de verblijfplaats of plaats van vestiging.

2.1.7. Wat is het territoriale toepassingsgebied van de verordening?

De verordening is van toepassing op alle handelaren die hun goederen of diensten aanbieden aan consumenten in de EU, ongeacht of zij in de EU of daarbuiten zijn gevestigd. Daarom vallen in een derde land gevestigde handelaren die in de EU actief zijn onder deze verordening.

²⁴ Zie in dit verband ook de verduidelijking in de verklaring die de Commissie heeft gepubliceerd in het kader van de verordening inzake geoblocking.

²⁵ Artikel 23 van Verordening (EG) nr. 1008/2008 bepaalt dat "inzage [wordt] verleend in de voor het grote publiek beschikbare passagiers- en luchttarieven vanaf een luchthaven op het grondgebied van een lidstaat waarop het Verdrag van toepassing is, zonder discriminatie op basis van nationaliteit of verblijfplaats van de klant of plaats van vestiging van de agent van de luchtvaartmaatschappij of andere ticketverkopers in de Gemeenschap".

2.1.8. *Komt de verordening ten goede aan alle klanten in Europa? Hoe zit het met niet-EU-klanten in Europa?*

In het kader van de verordening is een klant een consument die onderdaan is van of zijn verblijfplaats heeft in een lidstaat, of een onderneming die haar plaats van vestiging heeft in een lidstaat, en binnen de Unie een dienst afneemt of een goed koopt of probeert dat te doen, uitsluitend voor eindgebruik.

De verordening is met andere woorden van toepassing op de levering van goederen of diensten aan EU-onderdanen en -ingezetenen in alle EU-lidstaten. Zodoende zullen ook in de EU verblijvende onderdanen van derde landen in de EU profiteren van de verordening.

2.1.9. *Zal deze verordening na brexit gelden in het Verenigd Koninkrijk?*

Voor informatie over de verordening inzake geoblocking en brexit, zie de "Notice to stakeholders on withdrawal of the United Kingdom and EU legislation in the field of Geoblocking" van 21 maart 2018²⁶.

2.1.10. *Is deze verordening van toepassing op Zwitserland?*

Zwitserland is een derde land, oftewel geen EU-lidstaat. EU-recht is alleen op basis van bilaterale overeenkomsten van toepassing op Zwitserland. De verordening inzake geoblocking is derhalve niet rechtstreeks van toepassing op klanten in Zwitserland. Dit doet geen afbreuk aan de algemene non-discriminatieregels met betrekking tot natuurlijke personen die krachtens bestaande internationale regelingen van toepassing zijn op de betrekkingen tussen de EU en Zwitserland. Zoals hierboven uiteengezet, wordt de verordening echter ook van toepassing op in derde landen gevestigde handelaren die actief zijn in de EU.

2.1.11. *Is deze verordening van toepassing op personen die incidenteel online tweedehandsgoederen verkopen?*

De verordening is van toepassing op handelaren. In de verordening wordt "handelaar" gedefinieerd als iedere natuurlijke persoon of iedere rechtspersoon die handelt in de uitoefening van zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit. Iemand die incidenteel tweedehandsgoederen verkoopt via internet en dat niet doet in het kader van zijn beroeps- of handelsactiviteiten, valt buiten het toepassingsgebied van deze verordening. Een handelaar echter die tweedehandsgoederen online verkoopt in het kader van zijn of haar economische activiteiten, valt daar wel binnen.

2.1.12. *Geldt de verordening alleen voor transacties tussen bedrijven en consumenten of ook voor transacties tussen bedrijven onderling?*

De regels van de verordening inzake geoblocking zijn in principe van toepassing op zowel transacties tussen bedrijven en consumenten (b2c) als transacties tussen bedrijven (b2b), voor zover de transacties tussen bedrijven plaatsvinden op basis van de algemene

²⁶ Beschikbaar op: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geoblocking_final.pdf

toegangsvoorwaarden (d.w.z. dat er niet afzonderlijk over onderhandeld is) en de transactie uitsluitend bedoeld is voor het eindgebruik (dus zonder de bedoeling de producten door te verkopen, te transformeren, te verwerken, te verhuren of uit te besteden).

Een voorbeeld: Een Fins advocatenkantoor zoekt een nieuwe aanbieder van back-up- en cloudopslagdiensten en ontvangt een aantrekkelijke aanbieding van een Estse leverancier. Deze transactie valt onder de verordening inzake geoblocking.

2.1.13. Hoe kan een handelaar vaststellen of een aankoop uitsluitend met het oog op eindgebruik wordt gedaan?

De verordening is niet van toepassing wanneer men de goederen of diensten koopt om andere redenen dan uitsluitend met het oog op eindgebruik, oftewel wanneer men ze koopt met het oog op latere wederverkoop, transformatie, verwerking, verhuur of onderaanneming. De verordening bepaalt niet hoe vooraf moet worden vastgesteld of een transactie uitsluitend bestemd is voor eindgebruik. In dit verband bepaalt de verordening dat deze "geen afbreuk [mag] doen aan niet-discriminerende praktijken van handelaren die transacties of repetitieve transacties beperken om te voorkomen dat ondernemingen hoeveelheden kopen die hun interne behoeften overstijgen". De verordening staat handelaren derhalve toe adequate methoden toe te passen om ervoor te zorgen dat de goederen of diensten worden gekocht voor eindgebruik.

Een voorbeeld: Een grote supermarkt heeft een aanbieding voor breedbeeldtelevisies. Om de aanbieding tot eindgebruikers te beperken, geldt er een maximum van drie toestellen per koper. Dergelijke beperkingen kunnen in overeenstemming zijn met de verordening inzake geoblocking.

2.1.14. In hoeverre vallen onlinemarktplaatsen onder de verplichtingen van deze verordening?

Onlinemarktplaatsen, bijvoorbeeld goederen of diensten worden verkocht door derden, vallen onder de bepalingen van de verordening inzake geoblocking wanneer ze optreden als handelaar in de zin van de verordening.

In sommige gevallen treden onlinemarktplaatsen niet zelf op als handelaren, maar in naam of voor rekening van een andere onderneming die als handelaar kan worden aangemerkt. In die gevallen moet de andere onderneming voldoen aan de regels van de verordening en zijn die niet rechtstreeks van toepassing op de onlinemarktplaats.

Een voorbeeld: Een onlinemarktplaats verkoopt zijn eigen goederen en biedt ook onderdak aan andere handelaren die via dezelfde website verkopen. Voor de toepassing van deze verordening treedt de marktplaats in de eerste plaats op als handelaar ten aanzien van de kopers van zijn eigen goederen. De marktplaats kan ook worden beschouwd als een handelaar ten opzichte van de andere handelaren die via zijn website verkopen en daarmee zijn diensten afnemen (zoals hostingdiensten). Anderzijds is de handelaar die via een onlinemarktplaats verkoopt aan een eindgebruiker een handelaar die onder de verordening valt.

2.1.15. Mogen handelaren discrimineren in alle situaties die niet onder deze verordening vallen?

Nee. Het verbod op discriminatie op grond van nationaliteit, dat ook indirecte discriminatie omvat, is een algemeen beginsel van het EU-recht dat is neergelegd in artikel 18 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en in artikel 21, lid 2, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, alsmede in de specifieke bepalingen van dat Verdrag met betrekking tot de vrijheden van de interne markt. In situaties die niet onder deze verordening vallen, kunnen ook nationale voorschriften van toepassing zijn waarmee artikel 20, lid 2, van de dienstenrichtlijn is omgezet. Uit hoofde van deze bepaling moeten de lidstaten erop toezien "dat de algemene voorwaarden voor toegang tot een dienst, die door de dienstverrichter toegankelijk voor het publiek worden gemaakt, geen discriminatoire bepalingen in verband met de nationaliteit of verblijfplaats van de afnemer bevatten". Dit laat de mogelijkheid om verschillende toegangsvoorwaarden vast te stellen onverlet, indien die verschillen rechtstreeks worden gerechtvaardigd door objectieve criteria. In sommige gevallen kan ook sectorspecifieke wetgeving (bijvoorbeeld op het gebied van vervoer²⁷ of gezondheid²⁸) van toepassing zijn.

2.1.16. Waar komen langs elektronische weg verrichte diensten op neer in de praktijk?

De in artikel 2, punt 1, van de verordening²⁹ opgenomen definitie van "langs elektronische weg verrichte diensten" is afgeleid van en moet in overeenstemming zijn met de definitie die is vastgesteld in Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011³⁰. Er moet terdege rekening worden gehouden met de nadere specificaties die zijn opgenomen in dit instrument en in btw-richtlijn 2006/112/EG, zoals wordt verduidelijkt in overweging 14 van de verordening inzake geoblocking. Voorts zij erop gewezen dat langs elektronische weg verrichte audiovisuele diensten, zoals hierboven uiteengezet, niet binnen het toepassingsgebied van de verordening vallen (zie ook vraag 2.1.4.)

In de praktijk omvatten langs elektronische weg verrichte diensten die onder de verplichtingen van de verordening vallen onder meer clouddiensten, gegevensopslagdiensten, webhosting en het opzetten van firewalls, het gebruik van zoekmachines en internetadresboeken, het leveren van websites, het onderhoud van programma's en apparatuur op afstand en het beheer van systemen op afstand.

Andere niet-audiovisuele, langs elektronische weg verrichte diensten, waarvan het voornaamste kenmerk de toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken is (met inbegrip van de toegang tot en/of het downloaden van e-boeken, software, waaronder updates, en de streaming van muziek en onlinevideospellen), vallen onder de gehele

²⁷ Zie bijvoorbeeld de Verordeningen (EG) nr. 1008/2008, (EU) nr. 1177/2010 en (EU) nr. 181/2011 wat betreft het passagiersvervoer door de lucht, over zee en per bus.

²⁸ Zie bijvoorbeeld artikel 4 van Richtlijn 2011/24/EU van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2011 betreffende de toepassing van de rechten van patiënten bij grensoverschrijdende gezondheidszorg.

²⁹ "[D]iensten die via het internet of een elektronisch netwerk worden verleend, wegens hun aard grotendeels geautomatiseerd zijn en slechts in geringe mate menselijk ingrijpen vergen, en zonder informatietechnologie niet kunnen worden verricht".

³⁰ Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 van de Raad van 15 maart 2011 houdende vaststelling van maatregelen ter uitvoering van Richtlijn 2006/112/EG betreffende het gemeenschappelijke stelsel van belasting over de toegevoegde waarde.

verordening, met uitzondering van de non-discriminatiebepaling van artikel 4 (d.w.z. het verbod op verschillende voorwaarden op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats en de plaats van vestiging; zie ook vraag 2.1.18).

2.1.17. Moet een handelaar een specifiek "ongebundeld" aanbod creëren voor onderdanen of ingezetenen van een andere lidstaat waar de handelaar goederen of diensten levert in combinatie met diensten die niet onder het toepassingsgebied van de verordening vallen?

Nee, een handelaar is niet verplicht om goederen of diensten te "ontbundelen" om aan de verordening te voldoen. In dergelijke gevallen zijn de regels van de verordening echter van toepassing op de gehele bundel indien één aspect van de bundel onder de verordening valt. Als de handelaar goederen of diensten ontbundelt die binnen het toepassingsgebied van de verordening vallen, staat het hem vrij de prijs en voorwaarden voor die goederen of diensten vast te stellen, mits de voorwaarden geen onderscheid maken op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging.

Een voorbeeld: Een handelaar biedt met korting een bundel aan die de toegang tot/het downloaden van audiovisuele diensten en een webhostingdienst omvat. Hij kan daarbij aan de bepalingen van de verordening voldoen door ofwel de gehele bundel aan buitenlandse klanten te verkopen tegen de kortingsprijs of door hun enkel de webhostingdienst te verlenen, bijvoorbeeld wanneer de handelaar deze dienst afzonderlijk aanbiedt. In het laatste geval mag de handelaar echter geen andere prijs in rekening brengen³¹ voor de afzonderlijke dienst dan de prijs die geldt voor de binnenlandse verkoop.

2.1.18. In hoeverre vallen auteursrechtelijk beschermde niet-audiovisuele inhoudsdiensten binnen het toepassingsgebied van deze verordening?

De levering van (niet-audiovisuele) auteursrechtelijk beschermde inhoudsdiensten (zoals e-boeken, onlinemuziek, software en videospellen) is niet onderworpen aan het verbod van de verordening op de toepassing van verschillende algemene toegangsvoorwaarden op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van een klant, waaronder de weigering om dergelijke diensten te verlenen aan klanten uit andere lidstaten in de specifieke gevallen van artikel 4.

Deze diensten blijven bovendien onderworpen aan alle andere bepalingen van de verordening inzake geoblocking dan artikel 4, met inbegrip van het verbod op het blokkeren of beperken van de toegang tot online-interfaces op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant. Dit betekent dat een handelaar die deze diensten aanbiedt, zijn klanten de toegang tot verschillende versies van zijn website, marktplaats of appstore niet mag ontzeggen en de klanten niet zonder hun uitdrukkelijke toestemming mag doorgeleiden op basis van criteria in verband met de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant (met inbegrip van indirecte criteria zoals het IP-adres of de betaalgegevens van de klant).

Wanneer deze diensten bovendien grensoverschrijdend worden verricht, ongeacht of ze zijn uitgesloten van artikel 4 van de verordening, mag de handelaar wat betreft de elektronische

³¹ De prijs in dit voorbeeld is exclusief de toepasselijke btw.

betaalmiddelen niet discrimineren op grond van nationaliteit, bijvoorbeeld omdat een krediet- of debetkaart van een aanvaarde categorie of een aanvaard merk is uitgegeven in een andere lidstaat of omdat een automatische afschrijving of overmaking verloopt via een bank uit een andere lidstaat (mits de gebruikte valuta door de handelaar wordt aanvaard).

De verordening voorziet in een evaluatie binnen twee jaar na de inwerkingtreding om het toepassingsgebied ervan te beoordelen, met inbegrip van de bovengenoemde beperkingen van de toepassing van artikel 4 op dit soort diensten.

Een voorbeeld: Een onderneming in Roemenië die in verschillende lidstaten auteursrechtelijk beschermde software verspreidt, kan nog steeds weigeren deze diensten in bepaalde andere lidstaten te verkopen wegens beperkingen van het auteursrecht in kwestie. In de lidstaten waar de onderneming haar softwarediensten aanbiedt, mag zij echter niet discrimineren op basis van de betaalmiddelen.

2.1.19. Valt de onlineverkoop van fysieke boeken, dvd's en cd's onder de verordening?

Ja, de verkoop van deze goederen valt onder de bepalingen van de verordening, waaronder het verbod op verschillende algemene voorwaarden op basis van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant, indien de klant deze goederen wil kopen en die goederen worden geleverd in een lidstaat waar de handelaar levert of afhaalpunten heeft uit hoofde van zijn algemene toegangsvoorwaarden.

2.1.20. Heeft deze verordening betrekking op de levering van openbare nutsvoorzieningen, zoals gas, elektriciteit en water?

De verordening bevat geen specifieke uitsluiting voor het aanbieden van openbare nutsvoorzieningen. Deze dienstverlening valt derhalve onder de verordening, mits aan de voorschriften van de verordening is voldaan (bijvoorbeeld dat de aanbieder wordt aangemerkt als een handelaar) en mits de dienstverlening, wat de non-discriminatiebepaling van artikel 4 betreft, plaatsvindt in een van de aldaar beschreven situaties (zie ook vraag 2.3.12).

2.2. Toegang tot online-interfaces (artikel 3)

2.2.1. Hebben klanten recht op toegang tot de verschillende taalversies van een website of tot het gehele aanbod aan goederen of diensten op een website?

Ja, de klant heeft in principe het recht op toegang tot alle versies van de website en tot alle op de website gepubliceerde items, tenzij specifieke wetgeving die op de handelaar van toepassing is dit verhindert (zie ook vraag 2.2.4). Anderzijds verplicht de verordening handelaren niet om websites of delen daarvan in een bepaalde taal op te stellen.

2.2.2. Moet de online-interface van de handelaar worden veranderd om ervoor te zorgen dat de voorschriften worden nageleefd?

De verordening verplicht handelaren niet om hun online-interfaces aan te passen aan alle verschillende formaten en coördinaten die in de EU van toepassing zijn. De interfaces mogen echter niet zodanig zijn ontworpen dat klanten uit andere lidstaten in de praktijk niet gemakkelijk een bestelling kunnen plaatsen.

Een voorbeeld: Op de online-interface van een handelaar moet de klant een verblijfadres invullen, maar daar kunnen alleen binnenlandse geografische coördinaten worden ingevuld; het ontbreekt aan de mogelijkheid en aan uitleg om een buitenlands verblijfadres op te geven door middel van coördinaten of vrije tekst (onverminderd eventuele beperkingen van de beschikbare coördinaten van het leveringsadres). Een dergelijke online-interface maakt het voor een klant met een verblijfplaats in het buitenland vrijwel onmogelijk om een bestelling te plaatsen en moet worden aangepast.

2.2.3. *Moet elke keer uitdrukkelijke toestemming worden gegeven voor doorgeleiding om aan de verordening te voldoen?*

De handelaar kan een klant nog steeds doorgeleiden naar een specifieke versie van zijn of haar website wanneer de klant uitdrukkelijk toestemming heeft gegeven. Die toestemming hoeft niet noodzakelijkerwijs steeds opnieuw te worden gegeven wanneer de klant dezelfde website bezoekt. De klant kan zijn of haar toestemming echter te allen tijde intrekken, en de versie van de website die de klant in eerste instantie wilde openen, moet gemakkelijk toegankelijk blijven.

Een voorbeeld: De website waarnaar de klant wil worden doorgeleid, moet zijn uitgerust met een gemakkelijk toegankelijke knop waarmee de klant kan terugkeren naar andere versies van dezelfde website.

2.2.4. *Welke wettelijke vereisten kunnen beperkingen van de toegang tot online-interfaces rechtvaardigen? Welke uitleg moet een handelaar geven bij de toepassing van deze beperkingen?*

De in de verordening vastgestelde verplichting om toegang te verlenen tot de online-interface betekent niet dat handelaren niet langer hoeven te voldoen aan de vereisten van het EU-recht, of van het nationale recht in overeenstemming met het EU-recht, waaraan zij onderworpen zijn omdat zij in een bepaalde lidstaat actief zijn. In dergelijke gevallen moet de handelaar duidelijke en specifieke uitleg geven over de redenen om geen toegang te verlenen, in de taal van de online-interface die de klant wilde openen.

Een voorbeeld: Een Franse website moet voldoen aan een bevel van een Franse rechter om de toegang tot de website of delen ervan te blokkeren in verband met een geschil over het gebruik van gedeponeerde handelsmerken in Frankrijk.

2.2.5. *Beletten de regels inzake de toegang tot online-interfaces handelaren om een op maat gesneden aanbod aan te bieden?*

Bepaalde handelaren richten verschillende versies van hun online-interfaces, of delen ervan, op klanten uit verschillende lidstaten. Een versie van de website kan een andere lay-out hebben, in een andere taal zijn opgesteld of andere kenmerken hebben waardoor de site of delen ervan specifiek bestemd zijn voor klanten met een bepaalde nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging. Dit blijft mogelijk. Het is evenwel verboden om klanten op discriminerende basis en zonder hun uitdrukkelijke toestemming door te geleiden van de ene versie van de online-interface naar een andere. Bovendien moeten die website of delen daarvan toegankelijk zijn voor klanten uit verschillende lidstaten.

2.2.6. Kan een handelaar de klant van de ene naar een andere landspecifieke website doorgeleiden?

Artikel 3 van de verordening over toegang tot online-interfaces – zoals websites – is van toepassing wanneer een handelaar een klant doorgeleidt naar een versie van zijn online-interface die verschilt van de online-interface waartoe de klant eerst toegang probeerde te krijgen, om met de nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging van de klant verband houdende redenen.

Wanneer de klant om die redenen wordt doorgeleid naar een andere website, bijvoorbeeld een landspecifieke site, is de verordening van toepassing. Doorgeleiding is alleen toegestaan met de uitdrukkelijke toestemming van de klant of uit hoofde van een specifieke wettelijke verplichting van de handelaar.

2.2.7. Hoe moet de toestemming voor doorgeleiding worden opgeslagen (bv. via cookies)?

In de verordening wordt niet bepaald hoe de handelaar de uitdrukkelijke toestemming van een klant voor de doorgeleiding moet opslaan indien de klant zijn/haar uitdrukkelijke toestemming heeft gegeven en de handelaar die wenst te onthouden voor het geval de klant in de toekomst dezelfde website wil bezoeken.

Wanneer de verlening van toestemming echter gepaard gaat met de verwerking van persoonsgegevens, is de EU-gegevensbeschermingswetgeving van toepassing, met name de algemene verordening gegevensbescherming³² en de e-privacyrichtlijn³³, wanneer eraan wordt herinnerd dat in het kader van de toestemming informatie wordt opgeslagen of toegang wordt verkregen tot informatie die reeds in de eindapparatuur is opgeslagen.

2.2.8. Richt een handelaar zich op een specifiek land wanneer hij zijn website opstelt in de taal van dat land?

De verordening doet geen afbreuk aan de bepalingen van de verordeningen Rome I³⁴ en Brussel I³⁵, onder meer met betrekking tot handelaren die hun activiteiten richten op een bepaalde lidstaat. In dit verband wordt in de verordening inzake geoblocking bepaald dat de loutere naleving van de verordening op zich niet betekent dat de handelaar zijn of haar activiteiten rechtstreeks richt tot consumenten in een andere lidstaat.

Of het gebruik van een bepaalde taal op een website inhoudt dat de handelaar zijn of haar activiteiten richt tot klanten in een bepaalde lidstaat, moet daarom worden vastgesteld op

³² Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

³³ Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de telecommunicatiesector.

³⁴ Verordening (EG) nr. 593/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 17 juni 2008 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomst (Rome I).

³⁵ Verordening (EU) nr. 1215/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2012 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (Brussel I).

basis van de verordeningen Rome I en Brussel I en de desbetreffende rechtspraak met betrekking tot die verordeningen. Hoofdstuk 4 gaat nader in op dit onderwerp.

2.2.9. In hoeverre is de beperking op doorgeleiding van toepassing op louter informatieve websites?

In de verordening wordt "online-interface" omschreven als software, met inbegrip van een website en toepassingen, die wordt beheerd door of namens een handelaar en die dient om klanten toegang te geven tot zijn goederen of diensten *met het oog op het aangaan van transacties* met betrekking tot die goederen of diensten.

Daarom moet per geval worden uitgemaakt of een bepaalde website al dan niet voor die doeleinden wordt gebruikt. Zo ja, dan valt de site in beginsel binnen het toepassingsgebied van de verordening en is artikel 3 betreffende de toegang tot websites dus van toepassing, met inbegrip van de doorgeleidingsregels.

2.2.10. Mogen handelaren de toegang tot hun apps blokkeren of klanten doorgeleiden naar andere nationale apps op basis van het land waar hun kredietkaart is afgegeven?

De verordening verbiedt het blokkeren van de toegang tot online-interfaces en doorgeleiding op basis van het land van afgifte van het betaalmiddel. Dit houdt in dat handelaren de toegang tot verschillende versies van hun online-interfaces, met inbegrip van hun apps, niet mogen blokkeren om indirecte redenen in verband met de nationaliteit en/of verblijfplaats van de klant, zoals de lidstaat waar het betaalinstrument is uitgegeven.

2.3. Non-discriminatie bij de toegang tot goederen en diensten (artikel 4)

2.3.1. Verplicht de verordening tot de verkoop en levering in de gehele EU?

Nee. De verordening legt handelaren geen verplichting op tot verkoop, maar verbiedt hun wel om bij de verkoop te discrimineren op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging van de klant.

De verordening stelt geen verplichting vast om in de gehele EU te leveren. Ze definieert specifieke situaties waarin klanten niet de toegang tot de goederen of diensten van de handelaar mag worden ontzegd vanwege hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

2.3.2. Stelt de verordening de oprichting van afhaalpunten verplicht?

Nee, de verordening legt handelaren geen verplichting op om afhaalpunten voor hun goederen op te zetten in andere landen. Wanneer deze optie echter is opgenomen in de algemene toegangsvoorwaarden van de handelaar, moeten klanten uit andere lidstaten er gebruik van kunnen maken, ongeacht hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

Een voorbeeld: Een handelaar die alleen in Portugal levert of afhaalpunten inricht, kan niet worden verplicht om afhaalpunten op te zetten in Spanje om Spaanse klanten te bedienen. Spaanse klanten kunnen echter wel hun goederen zelf ophalen, of door een aangewezen persoon of leverancier laten ophalen, bij de afhaalpunten in Portugal.

2.3.3. *Mogen handelaren extra geld in rekening brengen wanneer zij aanbieden om de verkochte goederen te leveren?*

Het aanbieden van leveringsopties voor gekochte goederen of diensten komt neer op een dienst. Handelaren zijn in beginsel vrij om te beslissen welke diensten zij leveren aan hun klanten. Wanneer zij echter beslissen om in bepaalde lidstaten of op specifieke locaties in de lidstaten leveringsdiensten aan te bieden door die op te nemen in hun algemene toegangsvoorwaarden, mogen zij klanten die van die diensten gebruik willen maken niet discrimineren op grond van hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging (zie ook paragraaf 4.1 over grensoverschrijdende levering).

2.3.4. *Verplicht de verordening handelaren ertoe zich fysiek te verplaatsen om diensten te verrichten op de locatie van de klant in Europa?*

Nee, de verordening verplicht de handelaren er niet toe om zich te verplaatsen.

2.3.5. *Worden de prijzen gereguleerd door de verordening?*

Nee. De verordening inzake geoblocking heeft tot doel de discriminatie van klanten in de EU te bestrijden. Die discriminatie belemmert momenteel het potentieel van de grensoverschrijdende handel en verhindert dat de eengemaakte markt ten volle wordt benut. De verordening reguleert of harmoniseert de prijsniveaus als zodanig niet.

Handelaren blijven dus vrij om verschillende prijzen vast te stellen, bijvoorbeeld op websites die gericht zijn op verschillende groepen klanten. Deze websites moeten echter toegankelijk zijn voor alle EU-klanten, en in de hierboven beschreven specifieke situaties moeten EU-klanten de mogelijkheid hebben goederen of diensten te kopen onder dezelfde voorwaarden die gelden voor de onderdanen van de lidstaat van de handelaar, met inbegrip van dezelfde nettoprijzen (d.w.z. zonder de verschillende toepasselijke btw-tarieven te beïnvloeden).

De verordening heeft ook geen betrekking op dynamische prijsstelling, waarbij handelaren hun aanbiedingen na verloop van tijd aanpassen op basis van factoren die geen verband houden met nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

Een voorbeeld: Een website die de prijs in realtime aanpast op basis van de vraag en/of andere parameters (zoals eerdere zoekopdrachten en/of aankopen) die geen verband houden met de verblijfplaats of de nationaliteit, valt in principe niet onder het discriminatieverbod van de verordening inzake geoblocking.

2.3.6. *Mag de handelaar een hogere prijs in rekening brengen voor grensoverschrijdende leveringen (bv. vanwege de vervoer-, verzend-, en verwerkingskosten)? Zo ja, moet de meerprijs in overeenstemming zijn met de werkelijke kostenbasis?*

De verordening reguleert of harmoniseert de prijsniveaus niet. De optie om klanten grensoverschrijdende levering aan te bieden in sommige of alle lidstaten is in principe een vrije marketingkeuze van de handelaar, maar die moet die keuze wel omschrijven in de geldende algemene voorwaarden. De totale prijs moet vóór de sluiting van de overeenkomst

op duidelijke en begrijpelijke wijze aan de consument worden meegedeeld (zie met name de artikelen 5, 6 en 8 van de richtlijn consumentenrechten³⁶). Zie hoofdstuk 4 voor meer informatie over grensoverschrijdende levering en over hoe Verordening (EU) 2018/644³⁷ de prijzen voor grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten transparanter maakt.

2.3.7. Mag een handelaar zijn/haar aanbod differentiëren voor verschillende verkooppunten of websites in de EU, en mag hij/zij daarbij verschillende leveringsopties aanbieden?

De verordening doet geen afbreuk aan het recht van handelaren om naar eigen inzicht prijzen vast te stellen en websites te ontwerpen in de EU en marketingactiviteiten te verrichten. In de gevallen waarop de verordening betrekking heeft, zijn deze handelaren in wezen verplicht EU-klienten in dezelfde situatie op dezelfde manier te behandelen (d.w.z. wanneer zij bereid zijn akkoord te gaan met de algemene toegangsvoorwaarden, waaronder de leveringsopties, die op een bepaalde website of in een verkooppunt worden toegepast), ongeacht hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging.

Dit betekent ook dat handelaren aanbiedingen kunnen blijven toesnijden op specifieke groepen klanten, zolang die aanbiedingen geen onderscheid maken op grond van de nationaliteit, de verblijfplaats of de plaats van vestiging (zoals aanbiedingen voor jongeren of aanbiedingen die wel voor consumenten, maar niet voor beroepsbeoefenaren gelden).

2.3.8. Kan een klant een product kopen op de ene versie van een website en de leveringsoptie selecteren op een andere versie van die website?

De voorwaarden waarop handelaren hun diensten verlenen, waaronder de leveringsopties, worden in hun algemene toegangsvoorwaarden omschreven. Deze moeten op hun website kunnen worden geraadpleegd en moeten in elk geval op duidelijke en begrijpelijke wijze worden medegedeeld aan de consument. Wanneer een klant besluit een product of dienst te bestellen op een bepaalde website, gaat hij of zij gewoonlijk akkoord met deze voorwaarden. Indien een bestelling op een bepaalde versie van de website wordt geplaatst, is de transactie onderworpen aan de algemene toegangsvoorwaarden die van toepassing zijn op het aanbod op die website.

Een voorbeeld: Een Griekse klant koopt een product op de Bulgaarse website van een handelaar, die alleen de mogelijkheid biedt tot levering in Bulgarije. De handelaar levert ook in Griekenland, maar alleen wanneer de bestelling wordt geplaatst op de Griekse website. De Griekse klant is niet gerechtigd te verlangen dat bestellingen die op de Bulgaarse website worden geplaatst worden geleverd in Griekenland. Indien daarentegen de voorwaarden voor de dienstverlening op elke website identiek zijn, d.w.z. dat aan beide landen wordt geleverd, is het feit dat de bestelling op de Griekse of Bulgaarse nationale website wordt geplaatst op zich onvoldoende om de reikwijdte van de leveringsdienst die door de handelaar is opgenomen in de toepasselijke voorwaarden, te beperken.

³⁶ Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2011 betreffende consumentenrechten, tot wijziging van Richtlijn 93/13/EEG van de Raad en van Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 85/577/EEG en van Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad.

³⁷ Verordening (EU) 2018/644 van het Europees Parlement en de Raad van 18 april 2018 betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten.

2.3.9. *In hoeverre vallen handelaren binnen het toepassingsgebied van de verordening wanneer zij bestellingen alleen leveren in hun thuisland?*

Handelaren zijn in beginsel vrij om te beslissen in welk geografisch gebied zij bezorgdiensten aanbieden. De verordening staat handelaren evenwel niet toe een buitenlandse klant te discrimineren die een product tegen dezelfde voorwaarden wil kopen als plaatselijke klanten (het zogenaamde "winkelen als een plaatselijke inwoner").

Een voorbeeld: Een Belgische klant wil een koelkast kopen op de Duitse website van een handelaar die alleen levert aan adressen in Duitsland. Als de Belgische klant de goederen wil afhalen bij de bedrijfsruimten van de handelaar of op een ander Duits bezorgadres waar de handelaar levert, mag de handelaar die klant niet discrimineren vanwege diens Belgische nationaliteit of omdat de klant in België woont of gevestigd is. De Belgische klant kan de Duitse handelaar echter niet verplichten het artikel in België te leveren indien de algemene toegangsvoorwaarden van de handelaar niet in die mogelijkheid voorzien.

2.3.10. *Verplicht de verordening handelaren ertoe in elke lidstaat waar klanten goederen of diensten willen kopen conform de regels van de verordening, zich in te schrijven in het handelsregister of zich op te geven voor regelingen op het gebied van elektronisch afval? Wordt de hierboven aangehaalde Duitse handelaar bijvoorbeeld beschouwd als actief in België en moet hij/zij daarom in België worden ingeschreven?*

Nee, handelaren hoeven uit hoofde van de verordening niet te worden geregistreerd in alle lidstaten waar de consument mogelijk interesse heeft om goederen te kopen of daadwerkelijk tot koop overgaat. De verordening verduidelijkt dat het loutere feit dat een handelaar aan de verplichtingen van de verordening voldoet, en dus enkel toegang tot zijn/haar website biedt alsook de mogelijkheid om een aankoop te doen zonder te worden gediscrimineerd, op zich niet betekent dat de handelaar zijn of haar activiteiten op een andere lidstaat richt. Bijgevolg bevat noch impliceert de verordening een verplichting voor handelaren om in elke lidstaat waar klanten goederen of diensten willen kopen, zich in te schrijven in het handelsregister of zich op te geven voor regelingen op het gebied van elektronisch afval.

2.3.11. *In sommige gevallen worden lokale belastingen gebruikt om diensten te subsidiëren, bijvoorbeeld de entreekosten voor lokale musea of zwembaden. Is dit verboden uit hoofde van deze verordening?*

De verordening laat de regels die van toepassing zijn op het gebied van de belastingen onverlet en is gericht tot handelaren. Zij bevat dus geen regels over het gebruik van lokale belastingen. De verordening verbiedt dan ook niet om bepaalde zaken, zoals de entreekosten voor lokale musea of zwembaden, te subsidiëren met lokale belastingen.

Indien de gesubsidieerde diensten echter voldoen aan de vereisten voor de toepasselijkheid van de verordening (de situatie in kwestie is geen puur interne situatie, de dienst valt niet buiten het toepassingsgebied van de verordening, de aanbieder van de diensten is een handelaar, een van de specifieke in de verordening beschreven situaties is van toepassing), dan is het in de verordening vastgestelde discriminatieverbod van toepassing op de dienstverrichting in kwestie (zie ook vraag 2.3.12).

Tegelijkertijd wordt in overweging 27 van de verordening gesteld dat de toepassing van gedifferentieerde toegangsvoorwaarden om bepaalde redenen die geen verband houden met nationaliteit, verblijfplaats of plaats van vestiging, met inbegrip van aan de handelaar betaalde bijdragen, niet is uitgesloten.

2.3.12. In hoeverre is deze verordening van toepassing op openbare diensten of op delen van algemene voorwaarden waarop specifieke wettelijke vereisten van toepassing zijn?

Niet-economische diensten van algemeen belang zijn uitgesloten van het toepassingsgebied van de verordening. De tekst is wel van toepassing op openbare diensten die doorgaans uit economische overwegingen worden verricht, oftewel diensten van algemeen economisch belang (zoals de levering van gas, water en elektriciteit; zie ook vraag 2.1.20).

De verordening is alleen van toepassing wanneer aan alle voorwaarden voor de toepasselijkheid ervan is voldaan. Bijgevolg is de verordening bijvoorbeeld alleen van toepassing op diensten van "handelaren". Overeenkomstig de definitie van deze term is het niet van belang of het een privaatrechtelijke dan wel een publiekrechtelijke dienstverrichter betreft (wanneer het gaat om een rechtspersoon). Het maakt echter wel uit of de dienstverrichter handelt in de uitoefening van zijn handels-, bedrijfs-, ambachts- of beroepsactiviteit. Zo niet, dan is de dienstverrichter geen handelaar en is de verordening niet van toepassing op de betrokken activiteiten, zoals de bestuurlijke activiteiten van de overheid.

Artikel 3 inzake de toegang tot online-interfaces is niet van toepassing op specifieke wettelijke vereisten zoals vastgesteld bij EU-recht of bij nationale wetgeving die in overeenstemming is met het EU-recht, zoals hierboven vermeld (vraag 2.2.4), voor zover de toegangsbeperking voortvloeit uit een wettelijke vereiste waaraan de handelaar moet voldoen. Hetzelfde geldt voor de non-discriminatiebepalingen van artikel 4.

Een voorbeeld: Deze verordening doet geen afbreuk aan regels waarbij specifieke prijzen worden vastgesteld voor aanbieders van diensten van algemeen economisch belang, voor zover die in overeenstemming zijn met het EU-recht, met inbegrip van de algemene non-discriminatiebeginselen.

2.3.13. Wat zijn de gevolgen voor bedrijfsmodellen die gelocaliseerde advertenties gebruiken voor gesubsidieerde verkoopprijzen (bijvoorbeeld handelaren die tablets verkopen met voorgeïnstalleerde advertenties die gericht zijn tot gebruikers in een bepaalde lidstaat)?

Het is aan de afzonderlijke handelaren om te bepalen welk effect de verordening heeft op zijn/haar bedrijfsmodel. Als de activiteit van een handelaar echter binnen het toepassingsgebied van de verordening valt, mag consumenten niet op discriminerende wijze worden verhinderd het product of de dienst in kwestie te kopen.

Een voorbeeld: Een Spaanse consument mag niet het recht worden ontzegd om een tablet te kopen bij een Duitse handelaar en deze in Duitsland af te halen indien de Duitse consument over een dergelijke afhaalmogelijkheid beschikt. Het staat de handelaar in principe echter vrij om te bepalen in welk geografisch gebied de goederen worden geleverd of kunnen worden afgehaald.

2.3.14. Wat zijn de niet-contractuele nationale wettelijke vereisten als bedoeld in artikel 4, lid 3, van de verordening en wat houdt deze bepaling in?

Artikel 4, lid 3, verwijst naar de wettelijke vereisten die niet voortvloeien uit de contractuele verhouding tussen de klant en de handelaar, maar die worden opgelegd door de lidstaat van de klant en betrekking hebben op de goederen of diensten in kwestie, zoals etiketterings- of sectorspecifieke vereisten. Artikel 4, lid 3, maakt duidelijk dat de loutere naleving van de verordening op zich niet inhoudt dat de handelaar verplicht is om te voldoen aan dergelijke wettelijke vereisten.

Een voorbeeld: Als een handelaar zijn/haar activiteiten niet rechtstreeks richt op een specifieke lidstaat, maar een product louter aan een buitenlandse klant verkoopt om de verplichtingen van de verordening na te komen, hoeft hij/zij niet te voldoen aan de specifieke etiketteringsvereisten van de lidstaat van de klant.

2.3.15. Is een handelaar aansprakelijk wanneer hij/zij goederen verkoopt of diensten verleent aan een klant uit een andere lidstaat die in die lidstaat mogelijk verboden zijn?

De verordening bepaalt dat het discriminatieverbod van artikel 4, lid 1, niet van toepassing is voor zover de nationale voorschriften beletten dat de handelaar goederen verkoopt of diensten verleent aan bepaalde klanten of aan klanten in bepaalde gebieden, mits de nationale voorschriften in overeenstemming zijn met het EU-recht. Hetzelfde geldt voor het geval EU-voorschriften de handelaar zulks beletten. Het discriminatieverbod betekent dus niet dat handelaren niet langer gebonden zijn door de desbetreffende EU- en nationale regels die op hen van toepassing zijn.

Zoals hierboven aangegeven verduidelijkt de verordening daarnaast dat de loutere naleving van het discriminatieverbod op zich niet betekent dat een handelaar verplicht is om te voldoen aan niet-contractuele nationale wettelijke vereisten van de lidstaat van de klant in verband met de betrokken goederen en diensten of om de klanten te informeren over deze vereisten (artikel 4, lid 3). Indien de handelaar niet is onderworpen aan de niet-contractuele nationale wettelijke vereisten in de lidstaat van de klant, kan de loutere naleving van de verordening er dus niet toe leiden dat de handelaar wordt verplicht om de verordening in die lidstaat na te leven.

Een voorbeeld: Bij de verkoop van een bepaalde dvd gelden verschillende leeftijdsgrenzen in Zweden en Frankrijk. Een Franse handelaar die louter om aan de verordening te voldoen een dvd verkoopt aan een Zweedse klant, met levering in Frankrijk, is niet aansprakelijk voor de naleving van mogelijk strengere Zweedse leeftijdsgrenzen en hoeft de klanten niet te informeren over de afwijkende leeftijdsgrens die in Zweden van toepassing is.

2.3.16. Heeft deze verordening gevolgen voor seizoensgebonden aanbiedingen?

De verordening bevat geen specifieke regels inzake seizoensgebonden aanbiedingen of de beperking ervan. Deze aanbiedingen zijn daarom onderworpen aan en vallen binnen het toepassingsgebied van de "normale" non-discriminatiebepalingen van de verordening. In dergelijke gevallen moeten de seizoensgebonden aanbiedingen op niet-discriminerende wijze toegankelijk zijn voor consumenten/eindgebruikers uit andere lidstaten.

2.3.17. Mogen handelaren een uitverkoop, aanbieding of andersoortige prijsactie aanbieden op slechts één van hun e-handelswebsites?

De verordening doet geen afbreuk aan de vrijheid van handelaren om hun commerciële beleid naar eigen inzicht te bepalen, zolang zij voldoen aan de non-discriminatieregels van de verordening. De verordening ontnemt handelaren voorts niet de vrijheid om, op niet-discriminerende basis, verschillende voorwaarden, met inbegrip van verschillende nettoverkoopprijzen, aan te bieden in verschillende verkooppunten, zoals winkels en websites, of specifieke aanbiedingen slechts op een specifiek gebied binnen een lidstaat te richten. Krachtens de verordening moeten deze aanbiedingen echter op niet-discriminerende basis toegankelijk zijn voor consumenten uit andere lidstaten.

Het staat handelaren op grond van de verordening dan ook vrij om op geselecteerde e-handelswebsites uitverkopen, aanbiedingen of andersoortige prijsacties aan te bieden, mits zij daarbij niet discrimineren.

2.3.18. Harmoniseert deze verordening de btw-tarieven die van toepassing zijn op verkoop?

Nee. Deze verordening doet geen afbreuk aan de belastingregels. Dit betekent dat de btw in overeenstemming met de btw-regels wordt geheven in de lidstaat waar de diensten worden verricht of de goederen worden geleverd. Wat de prijzen betreft, heeft het begrip "algemene toegangsvoorwaarden" voorts uitdrukkelijk alleen betrekking op de nettoverkoopprijzen. Hoofdstuk 4 gaat verder in op de ontwikkeling van de btw-regels in het kader van elektronische handel.

2.3.19. Moeten handelaren voldoen aan de in de lidstaat van de klant geldende wetgeving inzake de vaststelling van boekenprijzen?

De non-discriminatiebepalingen van artikel 4 beletten handelaren niet om verschillende prijzen in rekening te brengen voor boeken die aan klanten in bepaalde gebieden worden verkocht, voor zover zij daartoe verplicht zijn uit hoofde van de nationale wetgeving van de lidstaten in overeenstemming met het EU-recht.

Wanneer een situatie onder artikel 4 valt en de handelaar is onderworpen aan desbetreffende nationale wetgeving, kan hij/zij daarom artikel 4 niet inroepen om te beweren dat die wetgeving niet meer van toepassing is. De handelaar blijft dus aan deze wetgeving gebonden, mits die in overeenstemming is met het EU-recht.

Een voorbeeld: Een boekhandel die boeken verkoopt in Frankrijk en België is onderworpen aan de respectieve prijsstellingswetgeving die geldt voor de verkoop in België en Frankrijk.

2.3.20. Verplicht de verordening micro-ondernemingen die zijn vrijgesteld van de btw-registratie in hun lidstaat ertoe om zich in andere lidstaten te registreren, bijvoorbeeld bij de levering van langs elektronische weg verrichte diensten?

De naleving van de btw-verplichtingen is een punt van zorg voor het mkb, zeker in een grensoverschrijdende context. Het belang om de lasten voor kleine bedrijven niet te verhogen komt tot uiting in de verordening. In het bijzonder stelt de verordening handelaren die onder een nationale btw-vrijstellingsdrempel vallen, vrij van de non-discriminatiebepalingen van

artikel 4. Kleine en middelgrote ondernemingen die in de lidstaat van herkomst zijn vrijgesteld van btw, zijn daarom niet verplicht om langs elektronische weg verrichte diensten als bedoeld in artikel 4, lid 1, onder b), te verkopen in het buitenland.

2.3.21. Moeten handelaren zich houden aan de consumentenbeschermingswetgeving van andere lidstaten?

De regels inzake de toepasselijke consumentenbeschermingswetgeving en de rechtsbevoegdheid van rechtbanken zijn neergelegd in de verordeningen Rome I en Brussel I. Deze regels worden niet gewijzigd of terzijde geschoven door de verordening inzake geoblocking. Daarom moet in overeenstemming met de verordeningen Rome I en Brussel I worden vastgesteld welk consumentenbeschermingsrecht van toepassing is en welke rechtbanken bevoegd zijn. Dit hangt grotendeels af van de vraag of de handelaar zijn of haar activiteiten richt op een andere lidstaat. In dit verband verduidelijkt de verordening inzake geoblocking dat het loutere feit dat een handelaar voldoet aan deze verordening niet betekent dat hij/zij zijn/haar activiteiten richt op een andere lidstaat. Zie hoofdstuk 4.2 voor nadere informatie.

2.3.22. Mogen consumenten uit hoofde van de verordening eisen dat gebruikershandleidingen/instructies en andere productinformatie worden opgesteld in hun taal en dat accessoires zoals stekkers en adapters worden afgestemd op hun specifieke markt?

Nee, de verordening verplicht handelaren op zich niet om hun goederen aan te passen aan de behoeften van een andere nationale markt, noch om gebruikershandleidingen, instructies en andere productinformatie in een bepaalde taal te verstrekken. Tegelijkertijd belet de verordening handelaren niet om dit te doen, noch om bijstand na verkoop te verlenen.

De verordening doet geen afbreuk aan andere EU-voorschriften die op de handelaar van toepassing zijn en die mogelijk dergelijke eisen op het gebied van consumentenbescherming bevatten. Zo biedt de richtlijn consumentenrechten de lidstaten de mogelijkheid om taaleisen in stand te houden of te stellen met betrekking tot contractuele informatie.

Overeenkomstig het toepasselijke EU-recht (met name de Rome I-verordening inzake het recht dat geldt voor verbintenissen uit overeenkomst) zijn handelaren onderworpen aan de consumentenbeschermingsvereisten die in de lidstaat van de betrokken consumenten van toepassing zijn wanneer ze hun activiteiten op die lidstaat richten. In dit verband verduidelijkt de verordening dat een handelaar niet wordt geacht zijn of haar activiteiten op een andere lidstaat te richten om het loutere feit dat hij of zij informatie en bijstand verstrekt na de sluiting van een overeenkomst die is voortgekomen uit de naleving van de verordening door de handelaar.

2.3.23. Welke gevolgen heeft de verordening voor het recht van de consument op een rechtsmiddel indien de verkochte goederen gebreken vertonen?

De verordening heeft geen gevolgen voor de rechten van consumenten in dit soort gevallen. Het hoofddoel van de verordening is om de grensoverschrijdende toegang tot goederen en diensten op niet-discriminerende basis te waarborgen in de situaties waarop de verordening betrekking heeft. De verordening bevat geen regels inzake rechtsmiddelen, bijvoorbeeld voor

situaties waarin de goederen achteraf gebreken vertonen. Voor nadere informatie wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

Zoals hierboven aangegeven betekent dit echter niet noodzakelijkerwijs dat er geen andere EU-regels van toepassing zijn die de consument in dergelijke gevallen bepaalde rechten verlenen. Krachtens de richtlijn betreffende de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen³⁸, waaraan de verordening geen afbreuk doet, is de verkoper jegens de consument aansprakelijk voor elk gebrek aan overeenstemming dat bestaat bij de aflevering van de goederen en heeft de consument het recht om de goederen kosteloos met de overeenkomst in overeenstemming te laten brengen, waarbij hij kan kiezen tussen herstel of vervanging, of, bij gebreke daarvan, recht moet hebben op een prijsvermindering of op ontbinding van de overeenkomst. De verplichting van de verkoper om te voorzien in een kosteloos herstel of kosteloze vervanging omvat de verplichting om de kosten te dragen die gemaakt moeten worden om de goederen in overeenstemming te brengen, waaronder de kosten van verzending, loon en materiaal. De goederen moeten binnen een redelijke termijn en zonder ernstig ongemak voor de consument worden hersteld of vervangen.

2.3.24. Verleent de verordening klanten het recht op klantenservice na verkoop in de lidstaat waar zij verblijven?

Nee, de verordening voorziet niet in de verlening van dat recht. Zoals hierboven uiteengezet, heeft de verordening betrekking op andere kwesties, voornamelijk in verband met de toegang. Het discriminatieverbod krachtens de verordening mag dus niet worden opgevat als zou het gevolgen hebben voor de toepassing van territoriale of andere beperkingen op de klantenservice of bijstand na verkoop en op commerciële garanties die de handelaar vrijwillig aanbiedt aan de klant. Deze consumentenbeschermingskwesties worden al gereguleerd bij andere EU-wetgeving, zoals de richtlijn betreffende de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen. Zoals hierboven aangegeven (vraag 2.3.23) laat de toepassing van de verordening deze richtlijn onverlet.

Anderzijds wordt in de verordening verduidelijkt dat een handelaar, louter wanneer hij/zij informatie en bijstand verstrekt na de sluiting van een overeenkomst die is voortgekomen uit zijn/haar naleving van deze verordening, niet wordt beschouwd als een handelaar die activiteiten richt op een andere lidstaat.

2.4. Non-discriminatie in verband met betaling (artikel 5)

2.4.1. Zijn handelaren verplicht om alle soorten betaalmiddelen te aanvaarden?

Nee. Handelaren zijn in beginsel vrij om te beslissen welke betaalmiddelen zij willen aanvaarden. Artikel 5 van de verordening is van toepassing op betalingstransacties die plaatsvinden door middel van een elektronische transactie door overmaking, automatische afschrijving of een betaalinstrument gebaseerd op kaarten van hetzelfde merk of dezelfde categorie, waarbij is voldaan aan de authenticatievoorschriften en de betalingstransacties in een valuta luiden die de handelaar aanvaardt. Zodra die keuze echter eenmaal is gemaakt, mogen handelaren klanten in de EU niet discrimineren door transacties te weigeren of andere betalingsvoorwaarden toe te passen op grond van hun nationaliteit, verblijfplaats of plaats

³⁸ Richtlijn 1999/44/EG van het Europees Parlement en de Raad van 25 mei 1999 betreffende bepaalde aspecten van de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen.

van vestiging of in verband met de locatie van de betaalrekening, de vestigingsplaats van de betalingsdienstaanbieder of de plaats van afgifte van het betaalinstrument.

2.4.2. Mogen handelaren in verschillende webshops verschillende betaalmiddelen aanbieden? Mag een handelaar bijvoorbeeld krediet- en debetkaarten in zijn/haar Italiaanse webwinkel aanvaarden en uitsluitend kredietkaarten in zijn/haar Belgische webwinkel?

Handelaren zijn in beginsel vrij om te beslissen onder welke voorwaarden zij goederen of diensten aanbieden, met inbegrip van de betaalmiddelen die zij op hun website aanvaarden. Zij mogen derhalve beslissen om op verschillende websites verschillende voorwaarden te hanteren. Als zij echter op een specifieke website een specifiek betaalmiddel aanvaarden, moeten zij dat betaalmiddel ook aanvaarden van consumenten van buiten de lidstaat waar die specifieke website op is gericht.

2.4.3. Heeft het verbod op discriminatie in verband met de betaling ook betrekking op betalingen op factuurbasis?

Ja, voor zover de betaalwijze die is aanvaard om de factuur te voldoen, binnen het toepassingsgebied van artikel 5 van de verordening valt, dus wanneer de betaling geschiedt door overmaking, automatische afschrijving of een op kaarten gebaseerd betaalinstrument. Dit doet echter geen afbreuk aan de leveringsbeperkingen (bijvoorbeeld wanneer de factuur rechtstreeks aan de vervoerder wordt betaald), noch aan de mogelijkheid om de levering van de goederen of de verlening van de dienst op te schorten totdat de handelaar een bevestiging heeft ontvangen dat de betaling correct is geïnitieerd (zie vraag 2.4.7).

Een voorbeeld: Een handelaar in elektronische apparatuur biedt de mogelijkheid om op factuur te betalen, via een overmaking of via een automatische afschrijving, en levert alleen in Oostenrijk en Duitsland. De handelaar mag de betaling van de factuur vanaf een Franse bankrekening of van een Franse ingezetene niet weigeren. De handelaar is in dit verband echter niet verplicht om het apparaat te leveren in Frankrijk (en akkoord te gaan met betaling van de factuur bij de levering) als zijn/haar algemene voorwaarden daarin niet voorzien.

2.4.4. Moeten handelaren alle nationale debetkaarten uit andere EU-landen accepteren?

Nee. De verordening bepaalt dat handelaren niet mogen discrimineren op basis van bijvoorbeeld de lidstaat waar een krediet- of debetkaart is afgegeven, maar alleen op basis van het/de door hen als betaalmethode aanvaarde betaalmerk en -categorie.

In de praktijk betekent dit dat een handelaar die debetkaarten van een bepaald merk aanvaardt, niet verplicht is kredietkaarten van datzelfde merk of debetkaarten van andere merken te aanvaarden. Dit betekent ook dat de handelaar geen commerciële kredietkaarten van een bepaald merk hoeft te accepteren wanneer hij of zij enkel consumentenkredietkaarten van dat merk aanvaardt. Dit houdt echter ook in dat een handelaar die in de ene lidstaat uitgegeven kredietkaarten van een bepaald merk aanvaardt, kredietkaarten van hetzelfde type en hetzelfde merk die in een andere lidstaat zijn uitgegeven, ook moet aanvaarden.

Een voorbeeld: Een Roemeense handelaar accepteerde alleen debetkaarten van een bepaald merk wanneer ze waren afgegeven in Roemenië, en weigerde betalingen die werden verricht met een debetkaart van hetzelfde merk die in een andere lidstaat was afgegeven. Dit is nu verboden krachtens de verordening inzake geoblocking. Als de handelaar echter alle kredietkaarten van dat merk weigert, ongeacht de plaats waar ze zijn uitgegeven, mag hij/zij dat beleid blijven voeren.

2.4.5. *Moeten handelaren die hun eigen kredietfaciliteiten aanbieden (in tegenstelling tot kredietkaarten die door een derde partij worden aangeboden) zodat klanten producten kunnen aanschaffen op hun website, die faciliteiten aanbieden aan klanten uit alle lidstaten?*

Artikel 5 van de verordening inzake geoblocking is van toepassing op transacties door overmaking, automatische afschrijving of een op kaarten gebaseerd betaalinstrument. Met andere woorden: artikel 5 gaat over betaling en niet over krediet. Kredietverlening is een financiële dienst en financiële diensten (net als alle andere diensten die buiten het toepassingsgebied van de dienstenrichtlijn vallen) zijn bij artikel 1, lid 3, uitgesloten van het toepassingsgebied van de verordening inzake geoblocking. In overweging 8 van de verordening inzake geoblocking wordt voorts verduidelijkt dat de toegang tot financiële diensten voor consumenten moet worden uitgesloten van het toepassingsgebied ervan. Zodoende is een handelaar niet verplicht om kredietfaciliteiten aan te bieden aan klanten uit alle lidstaten.

2.4.6. *Zijn handelaren verplicht om overeenkomsten met aanbieders van betalingsinitiatiediensten te sluiten die betrekking hebben op alle banken in Europa?*

Nee. Een handelaar die gebruikmaakt van betalingsinitiatiediensten zoals gedefinieerd in de tweede richtlijn betalingsdiensten³⁹ is niet verplicht betalingen te aanvaarden indien hij/zij daarvoor een nieuwe of gewijzigde overeenkomst met een aanbieder van betalingsinitiatiediensten moet sluiten, d.w.z. een aanbieder die op verzoek van de gebruiker van de betalingsdienst een betaalopdracht kan initiëren met betrekking tot een betaalrekening bij een andere aanbieder van betalingsdiensten.

2.4.7. *Mogen handelaren de levering van goederen of diensten aan klanten uit een andere lidstaat opschorten in afwachting van de betaling?*

Ja. De verordening bepaalt dat het verbod op discriminatie in verband met de betaling hierbij geen beletsel vormt voor de handelaar, doch enkel wanneer dat op grond van objectieve redenen gerechtvaardigd is, d.w.z. wanneer de handelaar niet over andere middelen beschikt om het risico dat klanten in gebreke blijven, te beperken.

Een voorbeeld: Een handelaar controleert de kredietwaardigheid van zijn of haar klanten regelmatig via kredietbeoordelingssystemen. Een klant is bijvoorbeeld vanwege zijn/haar woonplaats niet opgenomen in die systemen. In dat geval kan de handelaar de levering van

³⁹ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG.

het product opschorten totdat de overmaking van zijn/haar bank is bevestigd of, in het geval van een automatische afschrijving, een vooruitbetaling via overmaking verlangen voordat de goederen worden verzonden.

2.4.8. Heeft de verordening betrekking op betalingen met contant geld?

Nee, de non-discriminatiebepaling met betrekking tot de betaling is niet van toepassing op contante betalingen.

2.4.9. Harmoniseert de verordening de vergoedingen voor het gebruik van kredietkaarten?

Nee, de verordening inzake geoblocking harmoniseert deze vergoedingen niet. Zij omvat een discriminatieverbod, met dien verstande dat de handelaar in bepaalde gevallen kosten in rekening kan brengen voor het gebruik van op kaarten gebaseerde betaalinstrumenten waarvoor de afwikkelingsvergoedingen niet gereguleerd zijn. Die vergoedingen mogen echter niet hoger zijn dan de directe kosten die de handelaar zelf voor het gebruik van het betaalinstrument draagt.

2.5. Overeenkomsten inzake passieve verkoop (artikel 6)

2.5.1. Mogen handelaren klanten uit andere lidstaten anders behandelen, bijvoorbeeld door hun de toegang tot hun goederen of diensten te weigeren, indien dat nodig is uit hoofde van contractuele afspraken met leveranciers?

Een leverancier kan een handelaar niet contractueel verbieden te reageren op ongevraagde verzoeken van klanten, wat betekent dat de leverancier de "passieve verkoop" niet kan verbieden in de specifieke situaties waarop de verordening betrekking heeft. Dergelijke contractuele verplichtingen zijn automatisch nietig voor zover ze onder de verordening vallen. In de praktijk betekent dit dat het handelaren vrij moet staan om alle klanten te bedienen, ongeacht hun nationaliteit of verblijfplaats.

Een voorbeeld: Een Franse leverancier kan een Spaanse handelaar, die klant van die leverancier is, niet verbieden om Franse klanten te bedienen die via een internetzoekopdracht de Spaanse website van de handelaar hebben gevonden en een aankoop willen doen via de Spaanse website.

Anderzijds doet de verordening inzake geoblocking geen afbreuk aan overeenkomsten die de actieve verkoop in de zin van de groepsvrijstellingsverordening inzake verticale overeenkomsten beperken⁴⁰. Onder actieve verkoop wordt verstaan het actief benaderen van individuele klanten, bijvoorbeeld door middel van directe mails of bezoeken, dan wel het actief benaderen van een specifieke klantengroep of van klanten in een specifiek gebied door middel van specifiek op die klantengroep of op klanten in dat gebied gerichte reclame in de

⁴⁰ Verordening (EU) nr. 330/2010 van de Commissie van 20 april 2010 betreffende de toepassing van artikel 101, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op groepen verticale overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen.

media of op internet, of via andere vormen van promotie⁴¹. Een dergelijke beperking kan evenwel in strijd zijn met de EU-mededingingsregels⁴².

2.5.2. Mogen leveranciers handelaren verbieden om buiten hun toegewezen grondgebied reclame te maken?

De verordening heeft geen invloed op de beperking van de zogenaamde "actieve verkoop", d.w.z. het actief benaderen en aanspreken van individuele klanten (zie vraag 2.5.1).

Deze actieve verkoop kan onder specifieke omstandigheden worden beperkt in het kader van zogeheten alleenverkoopovereenkomsten uit hoofde van de mededingingsregels (met name de groepsvrijstellingsverordening inzake verticale overeenkomsten⁴³).

2.5.3. Kunnen leveranciers handelaren verbieden om producten te leveren buiten het aan hen toegewezen grondgebied?

Voor zover een dergelijk verbod niet neerkomt op een beperking van de passieve verkoop in de zin van artikel 6, lid 2, van de verordening, moet de wettigheid van dergelijke beperkingen worden vastgesteld op grond van de mededingingsregels en niet uit hoofde van de verordening.

2.5.4. Kunnen leveranciers van handelaren eisen dat zij klanten buiten hun grondgebied de toegang tot hun website ontfangen?

Handelaren mogen niet in strijd met de verordening handelen omdat hun leveringsovereenkomsten hen daartoe verplichten. Dergelijke contractuele verplichtingen zijn op grond van de verordening inzake geoblocking automatisch nietig.

2.5.5. Artikel 6 is met ingang van 23 maart 2020 van toepassing op overeenkomsten die vóór 2 maart 2018 zijn gesloten en in overeenstemming zijn met de toepasselijke regels van het Europese en nationale mededingingsrecht. Wordt de handhaving, wanneer de overeenkomst niet in overeenstemming is met het mededingingsrecht, gebaseerd op zowel de mededingingsregels als de verordening inzake geoblocking, of krijgt dan één van de twee voorrang?

De vertraagde toepassing van artikel 6 zorgt ervoor dat handelaren voldoende tijd hebben om hun distributieovereenkomsten aan te passen. Als de rechtmatigheid van de beperking op de passieve verkoop wordt betwist in een klacht van een consument uit hoofde van de verordening, zal de aangewezen instantie die verantwoordelijk is voor de handhaving van de verordening de rechtmatigheid van dergelijke beperkingen op grond van het mededingingsrecht beoordelen in het kader van de handhaving van de verordening.

⁴¹ Zie punt 51 van de richtsnoeren inzake verticale beperkingen 2010/C 130/01.

⁴² Zie, naast artikel 101 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, ook de groepsvrijstellingsverordening inzake verticale overeenkomsten en de desbetreffende richtsnoeren inzake verticale beperkingen.

⁴³ Zie met name de groepsvrijstellingsverordening inzake verticale overeenkomsten en de desbetreffende richtsnoeren inzake verticale beperkingen die beschikbaar zijn op <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A52010XC0519%2804%29>

De rechtmatigheid van beperkingen op de passieve verkoop kan zoals voorheen ook door een mededingingsautoriteit worden onderzocht uit hoofde van de mededingingsregels of in rechtszaken worden beoordeeld. In de praktijk worden de mededingings- en de consumentenbeschermingsregels vaak door dezelfde nationale autoriteiten gehandhaafd volgens verschillende procedures.

3. Handhaving van de verordening inzake geoblocking door de lidstaten

Dit hoofdstuk is voornamelijk bedoeld om duidelijkheid te verschaffen over vraagstukken met betrekking tot de handhaving van de verordening. Het is zowel gericht tot de autoriteiten van de lidstaten als tot handelaren en consumenten.

3.1. Hoe zullen de voorschriften van de verordening worden gehandhaafd?

Overeenkomstig artikel 7 van de verordening inzake geoblocking moeten de lidstaten een of meer instanties aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor de adequate en doeltreffende handhaving ervan. Zij moeten dat tijdig doen voordat de verordening van toepassing wordt (d.w.z. voor 3 december 2018).

Een passende en doeltreffende handhaving kan verscheidene stappen omvatten, met name de aanwijzing van de in artikel 7, lid 1, bedoelde instanties en het vaststellen van regels waarin de maatregelen zijn neergelegd die van toepassing zijn bij overtreding van de verordening, in het bijzonder sancties, overeenkomstig artikel 7, lid 2. Wat dit laatste punt betreft, vereist de verordening dat de maatregelen naast doeltreffend ook evenredig en afschrikkend zijn. Met name deze laatste vereiste duidt erop dat de lidstaten zich waar mogelijk en passend moeten inspannen om inbreuken te voorkomen. Wat mogelijk en passend is moet in de eerste plaats worden vastgesteld aan de hand van de omstandigheden van het geval (individuele of grootschalige inbreuk, websites, verkoop, van bedrijf tot consument of tussen bedrijven onderling, opneming in het samenwerkingsnetwerk voor consumentenbescherming, enz.), overeenkomstig de uitvoerige regels van de betrokken lidstaat.

In dit verband wordt in overweging 35 van de verordening verduidelijkt dat elke autoriteit over de nodige bevoegdheden moet beschikken om de handelaar te gelasten aan deze verordening te voldoen. De verordening zelf bevat geen specifieke regels inzake de bevoegdheden of rechtsmiddelen die ter beschikking moeten worden gesteld (administratieve of gerechtelijke bevelen, schadevergoeding, strafrechtelijke of administratieve sancties, forfaitaire bedragen). Deze regels vallen onder de nationale wetgeving van de lidstaten. Als de kwestie daarentegen binnen het toepassingsgebied van de SCB-verordening valt, voorziet die verordening in minimumbevoegdheden van de nationale bevoegde autoriteit, zoals de bevoegdheid om de beëindiging van de inbreuk te gelasten. De nieuwe SCB-verordening, die van toepassing wordt op 17 januari 2020, verleent de nationale autoriteiten aanvullende minimumbevoegdheden in grensoverschrijdende zaken, zoals de bevoegdheid om sancties op te leggen.

De verordening inzake geoblocking is ook opgenomen in de lijst met handelingen die vallen onder de richtlijn betreffende het doen staken van inbreuken⁴⁴, die bevoegde instanties helpt om verbodsacties in te stellen namens de betrokken consumenten wanneer de collectieve

⁴⁴ Bij artikel 10 van de verordening inzake geoblocking is bijlage I bij Richtlijn 2009/22/EG gewijzigd.

belangen van consumenten kunnen worden geschaad. De verordening is ook opgenomen in het voorstel voor een richtlijn betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten⁴⁵, waarbij de richtlijn betreffende het doen staken van inbreuken wordt gewijzigd en ingetrokken en die de bevoegde instanties helpt om verbodsen verhaalmaatregelen in te stellen.

Ook wat de betrekkingen tussen handelaren en consumenten betreft, heeft de handhaving baat bij de opneming van de verordening in de bijlage bij de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming⁴⁶. De bevoegde autoriteiten van de lidstaten verkrijgen hierdoor bevoegdheden en instrumenten om te zorgen voor een passende handhaving van de Uniewetgeving inzake consumentenbescherming. Het SCB-handhavingskader heeft betrekking op inbreuken die zich hebben voorgedaan, zich voordoen of zich waarschijnlijk zullen voordoen en de collectieve belangen van de consumenten schaden.

3.2. Welke rechtbanken zijn bevoegd in geval van geschillen uit hoofde van deze verordening?

De verordening bevat geen regels met betrekking tot de internationale rechterlijke bevoegdheid. Hierop is de Brussel I-verordening van toepassing, die bepaalt dat een consument in aangelegenheden die verband houden met een overeenkomst tussen een consument en een persoon die beroepsactiviteiten ontplooit in de lidstaat van de consument of dergelijke activiteiten richt op die lidstaat, een rechtsvordering kan instellen tegen de handelaar bij de rechtbanken van de lidstaat waar de consument woonachtig is, terwijl een vordering tegen de consument slechts bij die rechtbanken kan worden ingesteld. Indien de handelaar geen beroepswerkzaamheden uitoefent in de lidstaat van de consument of zijn/haar activiteiten niet op die lidstaat richt, en een consument een aankoop doet, zijn de algemene regels van de Brussel I-verordening van toepassing. Dit betekent dat elke partij de andere partij in diens lidstaat van vestiging kan aanklagen, of, voor contractuele aangelegenheden, kan aanklagen bij de rechtbank in de plaats waar de contractuele verbintenis in kwestie wordt uitgevoerd (bij de verkoop van goederen is dit de plaats waar de goederen zijn of moesten worden geleverd).

3.3. Op basis waarvan wordt in grensoverschrijdende situaties bepaald welke lidstaat verantwoordelijk is voor de handhaving? Gaat men daarbij uit van de plaats van vestiging van de handelaar of van de locatie van de klant?

De verordening inzake geoblocking gaat niet expliciet in op de vraag welke lidstaat verantwoordelijk is voor grensoverschrijdende inbreuken op de verordening.

⁴⁵ Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende representatieve vorderingen ter bescherming van de collectieve belangen van consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2009/22/EG, COM(2018) 184 final, bijlage I, punt 58.

⁴⁶ De huidige Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (SCB-verordening) zoals herzien en met ingang van 17 januari 2020 vervangen door Verordening (EU) 2017/2394 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2017 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2006/2004.

In aanvulling op de vereisten uit hoofde van het beginsel van loyale samenwerking (artikel 4, lid 3, VEU) bevat hoofdstuk VI van de dienstenrichtlijn evenwel een aantal algemene samenwerkingsverplichtingen⁴⁷. Daarnaast omvat de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming (SCB)⁴⁸ specifieke regels voor de handhaving van grensoverschrijdende inbreuken door de autoriteiten van de lidstaten in geval van intracommunautaire inbreuken die het collectieve belang schaden van consumenten die in een andere lidstaat woonachtig zijn dan de lidstaat waar de handeling of de omissie plaatsvond of waar de leverancier gevestigd is, of in geval van wijdverbreide inbreuken.

Als een consument bijvoorbeeld is gevestigd in een andere lidstaat dan de handelaar, kan de consument zich tot zijn of haar eigen autoriteit wenden. Die autoriteit kan haar tegenhanger in de andere betrokken lidstaat om hulp vragen. In dit kader kunnen de nationale autoriteiten zowel samenwerken bij het onderzoek naar een kwestie (bijv. de identificatie van de handelaar) als bij de handhaving van een maatregel (bijvoorbeeld door boetes op te leggen of de toegang tot websites te beperken).

3.4. Hoe moeten deze regels worden gehandhaafd in het geval van in derde landen gevestigde handelaren?

De verordening bevat geen specifieke handhavingsregels met betrekking tot handelaren die buiten de EU zijn gevestigd. Afhankelijk van de omstandigheden van de zaak, zoals het bestaan van internationale overeenkomsten met de betrokken derde landen of de aanwezigheid van activa of vertegenwoordigers van de handelaar in de EU, kan de bevoegde handhavingsautoriteit in de lidstaat (of lidstaten) waar de inbreuk plaatsvindt, maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de in derde landen gevestigde handelaren voldoen aan de verordening. Ook kunnen consumenten of bedrijven die gevolgen ondervinden van de niet-naleving zelf in actie komen om hun rechten uit hoofde van de verordening te handhaven voor de bevoegde rechter, ook ten overstaan van handelaren uit derde landen (zie ook paragraaf 4.2). De beschermingsregels van de Brussel I-verordening, die consumenten in staat stellen handelaren aan te klagen in de lidstaat waar de consument woonachtig is, kunnen op overeenkomsten met consumenten van toepassing zijn ongeacht de woonplaats van de handelaar, dat wil zeggen ook op handelaren die op het grondgebied van een derde land zijn gevestigd.

3.5. Hebben de klanten het recht om inbreuken voor te leggen aan een handhavingsinstantie?

De klanten hebben het recht om vermeende inbreuken op de verordening voor te leggen aan de door de lidstaten aangewezen handhavingsinstanties, voor zover de regels met betrekking tot de werking van die instanties daarin voorzien.

⁴⁷ Dit hoofdstuk voorziet met name in de basisverplichting van de lidstaten om toezicht uit te oefenen op de in die staat gevestigde aanbieders en om op verzoek van een andere lidstaat controles, inspecties en onderzoeken te verrichten, alsook om contactpunten aan te wijzen om de administratieve samenwerking te vereenvoudigen.

⁴⁸ De huidige Verordening (EG) nr. 2006/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 27 oktober 2004 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming (SCB-verordening) zoals herzien en met ingang van 17 januari 2020 vervangen door Verordening (EU) 2017/2394 van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2017 betreffende samenwerking tussen de nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor handhaving van de wetgeving inzake consumentenbescherming en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 2006/2004.

3.6. *Bestaat het risico dat een handelaar tweemaal wordt bestraft voor dezelfde inbreuk? Hoe wordt dit risico beperkt?*

Naast de algemene verplichtingen van de lidstaten die voortvloeien uit het beginsel van loyale samenwerking en de samenwerkingsverplichtingen als bedoeld in hoofdstuk VI van de dienstenrichtlijn, wat de betrekkingen tussen bedrijven en consumenten betreft, voorziet de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming (SCB-verordening), die werd gewijzigd (Verordening (EU) 2017/2394) om van toepassing te worden op de verordening inzake geoblocking, in een uitgebreide lijst van maatregelen voor samenwerking op het gebied van consumentenbescherming om inbreuken op Europese schaal (intracommunautaire inbreuken, wijdverbreide inbreuken of wijdverbreide inbreuken met een EU-dimensie), waaronder inbreuken op de verordening inzake geoblocking, te voorkomen en aan te pakken. Daarbij gaat het onder meer om mechanismen voor wederzijdse bijstand (onderzoeks- of handhavingsverzoeken), gecoördineerde actie in het geval van wijdverbreide inbreuken of wijdverbreide inbreuken met een EU-dimensie, en een EU-breed waarschuwings- en toezichtmechanisme. Doeltreffende coördinatie tussen de autoriteiten in het SCB-netwerk moet voorkomen dat handelaren tweemaal worden bestraft voor dezelfde actie.

3.7. *Kunnen rechtbanken worden aangewezen als handhavingsinstanties?*

De verordening verduidelijkt dat rechtbanken en administratieve instanties ook handhavingsinstanties kunnen zijn. Vanuit het oogpunt van de verordening gaat het erom dat met de aanwijzing van instanties en de bevoegdheden van de aangewezen instanties wordt gezorgd voor een passende en doeltreffende handhaving.

3.8. *Welke sancties riskeren handelaren wanneer zij zich niet aan de verordening houden?*

Elke lidstaat moet ervoor zorgen dat er doeltreffende, evenredige en afschrikkende maatregelen kunnen worden genomen tegen handelaren die de verordening overtreden. De lidstaten moeten hun maatregelen mededelen aan de Commissie, die deze vervolgens op haar website bekend moet maken.

3.9. *Hoe kunnen de lidstaten de in artikel 7, lid 3, bedoelde maatregelen mededelen aan de Commissie?*

Wat de meldplicht als bedoeld in artikel 7, lid 3, van de verordening betreft, zijn de lidstaten in beginsel vrij om te kiezen hoe zij de Commissie op de hoogte stellen van de benodigde maatregelen. Dit kunnen zij bijvoorbeeld doen aan de hand van hetzelfde notificatiesysteem als bedoeld in de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming, d.w.z. door de Commissie op de hoogte te stellen via de permanente vertegenwoordigingen van de lidstaat.

3.10. *Is er behoefte aan specifieke sancties wanneer artikel 6 van deze verordening niet wordt nageleefd?*

Er is geen specifieke sanctie nodig voor de uitvoering van artikel 6. De in artikel 6 bedoelde sanctie houdt in dat de relevante bepalingen in overeenkomsten die in strijd zijn met artikel 6, automatisch nietig zijn en derhalve niet kunnen worden gehandhaafd.

3.11. *Is er bijstand beschikbaar voor consumenten in geval van een geschil met een handelaar?*

Ja. Overeenkomstig artikel 8 van de verordening moet elke lidstaat een of meer instanties aanwijzen die verantwoordelijk zijn voor het verlenen van praktische bijstand aan consumenten in geval van een geschil tussen een consument en een handelaar dat voortvloeit uit de toepassing van deze verordening. Deze bijstand kan bestaan in uitleg van de consumentenrechten, het helpen van consumenten bij het beslechten van een geschil met een in een andere lidstaat gevestigde handelaar of het informeren van de consumenten over de instanties waarmee zij contact kunnen opnemen en over wat zij zouden moeten doen als de consumentenorganisatie zelf geen hulp kan bieden.

3.12. *Wat houdt de praktische bijstand aan consumenten in artikel 8 in?*

De verordening bepaalt niet uit welke elementen de in artikel 8 bedoelde praktische bijstand zou moeten bestaan. Dit artikel is evenwel geïnspireerd op de bestaande bijstand waarin artikel 21 van Richtlijn 2006/123/EG voorziet. Krachtens dit artikel omvat de bijstand aan afnemers van diensten i) informatie over de toepasselijke regels; ii) informatie over de beschikbare rechtsmiddelen; en iii) het verlenen van wederzijdse bijstand aan andere instanties in andere lidstaten om bovengenoemde informatie te verstrekken.

3.13. *Mogen de door de lidstaten aangewezen consumentenorganisaties ook bijstand verlenen aan "klanten" in de zin van artikel 2, punt 13?*

Artikel 8 van de verordening is getiteld "Bijstand aan consumenten". Dit betekent dat de lidstaten verplicht zijn een instantie aan te wijzen die verantwoordelijk is voor het verlenen van bijstand aan consumenten. Dit belet de lidstaten echter niet ook dergelijke steun te verlenen aan ondernemingen die "klanten" zijn in de zin van de verordening.

3.14. *Wanneer treden de nieuwe regels in werking en vanaf welke datum zijn ze van toepassing?*

Deze verordening is op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Unie in werking getreden, op 22 maart 2018. Zij is van toepassing met ingang van 3 december 2018 (negen maanden na de dag van de bekendmaking ervan).

Artikel 6 van de verordening betreffende overeenkomsten inzake passieve verkoop wordt echter op een latere datum van toepassing – 23 maart 2020, 24 maanden na de datum van inwerkingtreding – wat betreft de bepalingen inzake overeenkomsten die vóór 2 maart 2018 zijn gesloten en in overeenstemming zijn met de toepasselijke regels van het Europese en nationale mededingingsrecht.

4. De verordening inzake geoblocking voorbij – het kader voor elektronische handel

In de verordening inzake geoblocking en in het toepassingsgebied van de daarin opgenomen directe discriminatieverboden is rekening gehouden met de EU-rechtshandelingen op diverse andere gebieden, die van belang kunnen zijn voor de elektronische handel. Dit hoofdstuk bevat nadere informatie over kwesties die weliswaar niet bij de verordening inzake geoblocking worden gereguleerd, maar wel nauw verband houden met de toepassing ervan.

4.1. Grensoverschrijdende levering

Zoals hierboven vermeld (vraag 2.3.1), verplicht de verordening inzake geoblocking op zich handelaren niet om goederen over de grens te leveren. De keuze om al dan niet grensoverschrijdende levering aan klanten aan te bieden in sommige of alle lidstaten is in principe een vrije keuze van de handelaar; dit moet echter duidelijk worden aangegeven in de voorwaarden die gelden voor de aankoop in kwestie.

4.1.1. Beschikbaarheid en prijs

Vele aanbieders van pakketbezorgdiensten bieden nu grensoverschrijdende bezorgdiensten aan voor webwinkels, bedrijven en particulieren, en sommige bieden ook specifieke terugzendopties aan. Aanbieders van grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten zijn bijvoorbeeld de nationale postbedrijven (aanbieders van de universele dienst), koeriers, aanbieders van geïntegreerde diensten, internationale postvoorbereiders, tussenpersonen (zoals pakketmakelaars en leveringsbeheerplatforms) en bepaalde webwinkels en -platforms die hun eigen bezorgdiensten aanbieden.

Bovendien heeft de Commissie de afgelopen jaren een aantal initiatieven genomen om de beschikbaarheid, kwaliteit en betaalbaarheid van grensoverschrijdende bezorgdiensten in Europa te verbeteren. Een daarvan is Verordening (EU) 2018/644 betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten, die als doel heeft de prijzen die webwinkels en consumenten betalen voor basisdiensten, zoals traceerdiensten voor individuele stukken, transparanter te maken.

Krachtens deze verordening zal de Commissie vanaf 2019 bepaalde tarieven voor pakketbezorgdiensten publiceren op een website, zodat consumenten en webwinkels binnenlandse en grensoverschrijdende tarieven gemakkelijk kunnen vergelijken tussen lidstaten en tussen aanbieders. Op de website zullen de hoogste tarieven worden uitgelicht om consumenten en kleine webwinkels aan te sporen op zoek te gaan naar een betere deal en de nationale regelgevende instanties zullen tarieven die onredelijk hoog lijken, moeten onderzoeken. Ook het regelgevend toezicht op het groeiende aantal aanbieders van pakketbezorgdiensten zal worden opgeschroefd. Daarnaast heeft de Commissie via haar COSME-programma steun verleend aan de oprichting van een informatieve website voor webwinkels⁴⁹: het Europees Comité voor Normalisatie heeft een etiket ontwikkeld dat door alle aanbieders van pakketbezorgdiensten kan worden gebruikt en werkt aan een manier om de doorvoertijd van grensoverschrijdende pakketten te meten; en ten slotte hebben Europese webwinkelorganisaties betrouwbaarheidskeurmerken ontwikkeld zodat consumenten met meer vertrouwen grensoverschrijdende aankopen kunnen doen.

De ontwikkeling van grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten voor de elektronische handel is onderwerp van een lopende studie die namens de diensten van de Commissie wordt verricht en die uitgebreide enquêtes van webwinkels en consumenten in de gehele EU omvat. In 2020 zal het initiatief voor de voltooiing van de eengemaakte markt voor pakketbezorgdiensten, met inbegrip van de consumentenbescherming en de ontwikkeling van normen, worden geëvalueerd als onderdeel van het verslag over de evaluatie en tenuitvoerlegging van de verordening betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten.

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

4.1.2. Door de klant georganiseerde grensoverschrijdende levering

Als de verkoper niet voorziet in grensoverschrijdende levering, kunnen de klanten die zelf organiseren. In dit verband kent de sector pakketbezorging al verschillende bedrijfsmodellen die voorzien in afhalen en levering in andere lidstaten. Zo kunnen express- en koeriersdiensten artikelen rechtstreeks bij de afzender/handelaar ophalen, zodat die het artikel niet langer hoeft af te leveren bij een postkantoor of een andere faciliteit. Ook zouden verzenddiensten verder kunnen worden ontwikkeld om aan de behoeften van de consument op dit vlak tegemoet te komen.

Vervoer alleen kan echter niet worden beschouwd als postdienst. Diensten met een toegevoegde waarde worden weliswaar aangemerkt als postdiensten⁵⁰ maar zijn wezenlijk verschillend van de universele postdiensten en vallen derhalve niet onder de universeledienstverplichtingen (bv. betaalbaarheid) overeenkomstig Richtlijn 97/67/EG (zoals gewijzigd bij de Richtlijnen 2002/39/EG en 2008/6/EG).

Wanneer klanten over de grens goederen willen kopen en deze door een derde laten bezorgen in of doorsturen naar hun lidstaat, moeten handelaren en klanten mogelijk rekening houden met de volgende elementen van het bestaande EU-regelgevingskader:

- *Risico-overgang*: Wat betreft de levering van overeenkomstig de verordening inzake geoblocking verkochte goederen, wordt in artikel 20 van de richtlijn consumentenrechten bepaald dat de consument het risico van verlies of beschadiging van de goederen draagt bij levering aan de vervoerder, als deze van de consument de opdracht heeft gekregen de goederen te vervoeren en deze keuze niet door de handelaar was geboden.
- *Herroepingsrecht*: Artikel 9 van de richtlijn consumentenrechten bepaalt de termijn voor de uitoefening van het herroepingsrecht: deze verstrijkt 14 dagen na de dag waarop de consument of een door de consument aangewezen derde partij, die niet de vervoerder is, de goederen fysiek in bezit neemt. De herroepingstermijn van 14 dagen gaat dus nog niet in wanneer de goederen worden overgedragen aan de vervoerder, ook niet wanneer de consument daartoe de opdracht heeft gegeven in het kader van een verkoop krachtens de verordening inzake geoblocking.
- *Gevolgen voor de btw-verplichtingen van een leverancier/handelaar die goederen grensoverschrijdend verkoopt*: Zie het onderstaande hoofdstuk over de btw-regels.

4.1.3. Grensoverschrijdende levering van goederen en btw-regels

Vanuit btw-oogpunt⁵¹ is de verrichting van grensoverschrijdende leveringen in het kader van de verkoop van goederen soms onderworpen aan een verplichte btw-registratie in de lidstaat van levering om aan de btw-regels van dat land te voldoen.

⁵⁰ Verzenddiensten worden alleen als postdiensten beschouwd indien ze naast het vervoeren van postzendingen ten minste een van de andere diensten als bedoeld in artikel 2, lid 1, van de richtlijn postdiensten verlenen; zie zaak C-259/16, punt 34.

⁵¹ Voor een uitgebreide lijst van rechten en plichten in verband met de btw-heffing dienen leveranciers/handelaren de desbetreffende regels en voorschriften te raadplegen, zie voorts https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en

De grensoverschrijdende verkoop van goederen aan consumenten wordt doorgaans belast in de lidstaat waar de eindverbruiker is gevestigd. Dit houdt in dat de leverancier die de goederen vervoert, zich voor de btw moet registreren in het land waar het vervoer van de goederen naar de eindgebruiker eindigt indien de drempel voor afstandsverkopen van goederen in de lidstaat van de eindverbruiker wordt overschreden⁵².

Op 1 januari 2021 worden de huidige drempels voor verkoop op afstand voor de afzonderlijke EU-lidstaten afgeschaft. Voor de intracommunautaire verkoop op afstand van goederen, telecommunicatiediensten, omroepdiensten en langs elektronische weg verrichte diensten (TBE-diensten) zal een EU-brede drempel van 10 000 EUR worden ingevoerd.

Wanneer goederen uit een derde land naar de EU worden ingevoerd, geldt er een btw-vrijstelling als de waarde minder dan 22 EUR bedraagt. In 2021 zal deze btw-vrijstelling worden afgeschaft en zal op alle invoer btw worden geheven. Hiermee komt er een einde aan het bestaande concurrentienadeel voor in de EU gevestigde leveranciers.

Ten slotte zal het mini-éénloketsysteem (MOSS), dat momenteel alleen beschikbaar is voor telecommunicatiediensten, omroepdiensten en langs elektronische weg verrichte diensten (zie ook paragraaf 4.3), met ingang van 1 januari 2021 worden uitgebreid tot een éénloketsysteem voor de btw. Het systeem zal dus ook beschikbaar zijn voor leveranciers die over de grens andere goederen en diensten dan TBE-diensten leveren aan eindgebruikers in de EU, alsmede voor de invoer van zendingen van geringe waarde die vanuit derde landen naar consumenten in de EU worden verzonden. Wat dit laatste punt betreft, kan de btw bij onlineaankopen worden vooruitbetaald en maandelijks worden aangegeven en betaald door een in de EU gevestigde leverancier of tussenpersoon indien die leverancier/tussenpersoon ervoor kiest het éénloketsysteem te gebruiken. In deze situaties wordt de invoer van deze goederen vrijgesteld van btw om dubbele belasting te voorkomen.

De btw-plicht van een leverancier/handelaar die goederen over de grens verkoopt aan klanten, hangt ook af van de persoon die direct of indirect het vervoer naar de klant organiseert. Wanneer de klant de goederen zelf vervoert of de levering laat verrichten door een derde en de leverancier direct noch indirect betrokken is bij het verrichten of helpen organiseren van de verzending of het vervoer van deze goederen, is de leverancier de btw verschuldigd van de lidstaat van waaruit de goederen worden geleverd (d.w.z. de lidstaat van herkomst). In het geval van grensoverschrijdende leveringen aan klanten binnen de EU waarbij de leverancier/handelaar direct of indirect betrokken is bij het vervoer of de verzending van de goederen⁵³, is de btw verschuldigd in de plaats waar het vervoer van de

⁵² Deze drempel bedraagt, afhankelijk van de keuze van de lidstaat waar het vervoer eindigt, 100 000 EUR of 35 000 EUR.

⁵³ Zie btw-richtsnoer nr. 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (blz. 205). De richtsnoeren vermelden met name dat het btw-comité unaniem heeft bepaald dat de leverancier in elk van de volgende gevallen wordt geacht indirect betrokken te zijn geweest bij het vervoer of de verzending van de goederen: i) wanneer het vervoer of de verzending van de goederen door de leverancier wordt uitbesteed aan een derde die de goederen aflevert bij de klant;

ii) wanneer de verzending of het vervoer van de goederen door een derde wordt verricht, maar de leverancier geheel of gedeeltelijk verantwoordelijk is voor de aflevering van de goederen bij de klant;

iii) wanneer de leverancier de vervoerskosten factureert en int bij de klant en de klant voorts doorverwijst naar een derde die de verzending of het vervoer van de goederen zal uitvoeren.

Het btw-comité heeft voorts bijna unaniem bepaald dat de leverancier bij andere interventies eveneens zal worden geacht indirect betrokken te zijn bij het vervoer of de verzending van de goederen wanneer de leverancier de bezorgdiensten van een derde aan de klant actief bevordert, de klant en de derde met elkaar in contact brengt en aan de derde de informatie verstrekt die nodig is om de goederen te leveren.

goederen eindigt en moet de leverancier/handelaar zich mogelijk voor de btw laten registreren in de lidstaat van de klant.

4.1.4. Grensoverschrijdende bezorging en EU-consumentenregels

Zoals vermeld in overweging 28 van de verordening inzake geoblocking mag "de toepassing van deze verordening [...] geen afbreuk doen aan Richtlijnen 1999/44/EG en 2011/83/EU". De verordening wijzigt derhalve het consumentenacquis van de EU niet, dat blijft gelden in situaties die binnen het toepassingsgebied van de verordening vallen (zie ook de vragen 2.3.23 en 2.3.24). Een handelaar moet derhalve aan deze voorschriften voldoen⁵⁴.

Voor de levering bij onlineverkoop betekent dit dat er duidelijke precontractuele informatie over de leveringsvoorwaarden moet worden verstrekt⁵⁵ en dat de handelswebsites uiterlijk aan het begin van het bestelproces duidelijk en leesbaar moeten aangeven of er leveringsbeperkingen gelden⁵⁶. In het bijzonder moeten handelaren aangeven aan welke landen zij leveren (of waaraan zij niet leveren als dat efficiënter is).

Wat het herroepingsrecht bij onlineverkoop betreft, kunnen verkopers consumenten vóór de sluiting van de overeenkomst informeren dat de kosten van het terugzenden van de goederen in het geval van herroeping voor hun rekening komen⁵⁷. Wanneer consumenten hierover zijn geïnformeerd, dragen zij de kosten van het terugzenden van de goederen⁵⁸, ook wanneer de goederen zijn verkocht in het kader van de verordening inzake geoblocking.

Wat ten slotte de garanties met betrekking tot goederen betreft, wordt bij de richtlijn betreffende de verkoop van en de garanties met betrekking tot consumptiegoederen een verplichte overeenstemmingswaarborg vastgesteld. Op grond van deze richtlijn is de verkoper jegens de consument aansprakelijk voor elk gebrek aan overeenstemming dat bestaat ten tijde van de levering van de goederen en heeft de consument het recht om de goederen kosteloos in overeenstemming te laten brengen, waarbij hij kan kiezen tussen herstel of vervanging. Bij gebreke daarvan moet de consument het recht hebben op een prijsvermindering of op ontbinding van de overeenkomst. De verplichting van de verkoper om de goederen gratis te herstellen of te vervangen, omvat de verplichting om de kosten te dekken die gemaakt moeten worden om de goederen in overeenstemming te brengen, met name de kosten van verzending, loon en materiaal. De goederen moeten binnen een redelijke termijn en zonder noemenswaardig ongemak voor de consument worden gerepareerd of vervangen.

Naast deze verplichte wettelijke garantie kunnen handelaren vrijwillig commerciële garanties bieden. Een commerciële garantie maakt deel uit van het commerciële beleid van een handelaar, dat de consumenten bepaalde rechten kan verlenen naast die waarin Richtlijn 1999/44/EG voorziet. Een dergelijke garantie is onderworpen aan de voorwaarden die zijn vastgesteld door de verkoper (of een andere handelaar, zoals de fabrikant), met inbegrip van eventuele beperkingen van de duur, de geografische reikwijdte en de gedekte

⁵⁴ Zie ook paragraaf 4.2 over de toepasselijke (nationale) wetgeving en jurisdictie en de specifieke verduidelijking als bedoeld in artikel 1, lid 6, van de verordening.

⁵⁵ Artikel 6, lid 1, onder g), van de richtlijn consumentenrechten.

⁵⁶ Artikel 8, lid 3, van de richtlijn consumentenrechten.

⁵⁷ Artikel 6, lid 1, onder i), van de richtlijn consumentenrechten 2011/83/EU.

⁵⁸ Artikel 14, lid 1, tweede alinea, van de richtlijn consumentenrechten 2011/83/EU.

kosten (zoals porto- en vervoerskosten). Handelaren moeten de consument in het kader van de precontractuele informatie over verkoop op afstand informeren over het bestaan en over de voorwaarden van klantenservice of -bijstand na verkoop en commerciële garanties⁵⁹. Een commerciële garantie is volgens de daarvoor geldende voorwaarden bindend voor de aanbieder ervan⁶⁰.

4.2. Gerichtheid van de activiteiten en vaststelling van het toepasselijke recht en de rechtsbevoegdheid

Op grond van het EU-recht genieten consumenten bijzondere bescherming wat betreft het toepasselijke recht en de jurisdictie over grensoverschrijdende overeenkomsten die met handelaren worden gesloten⁶¹. De keuze van het forum en de toepasselijke wetsclausules in dergelijke overeenkomsten die van deze regels afwijken, wordt buiten beschouwing gelaten tenzij ze voor de consument gunstig zijn. Daarom kan van de handelaar worden geëist dat hij ten minste de in de lidstaat van de consument toepasselijke verplichte voorschriften toepast of de rechter dagvaardt, of kan worden gedagvaard, in de lidstaat van de consument.

Deze bijzondere bescherming voor de consument geldt onder meer indien de handelaar zijn/haar "activiteiten richt" op de lidstaat van de consument⁶².

4.2.1. Uitlegging van het Hof van Justitie van de Europese Unie (HvJ-EU)

Verscheidene arresten van het HvJ-EU hebben het begrip "gerichtheid van activiteiten" verduidelijkt en richtsnoeren gegeven voor de toepassing ervan.

In zijn historische arrest *Pammer/Alpenhof*⁶³ moest het Hof bepalen of de toegankelijkheid van een website volstaat om aan te nemen dat de handelaar zijn activiteit richt op de lidstaat waar de consument woonachtig is, in de zin van het artikel analoog aan artikel 17, lid 1, onder c), van de (herziene) Brussel I-verordening.

Het Hof oordeelde dat de loutere toegankelijkheid van een internetsite in een bepaalde lidstaat niet volstaat om vast te stellen dat de handelaar zijn/haar activiteiten op die lidstaat richt. Om dit te kunnen vaststellen moet daarentegen worden geconstateerd dat de handelaar, gezien zijn/haar websites en zijn/haar algemene activiteit vóór het sluiten van een overeenkomst met de consument, voornemens was handel te bedrijven met consumenten die in een of meer lidstaten gevestigd zijn, waaronder de lidstaat waar de consument woonachtig is.

Het Hof heeft een niet-limitatieve lijst van criteria opgesteld die kunnen worden gebruikt om een dergelijk voornemen aan te geven:

- het internationale karakter van de activiteit,

⁵⁹ Artikel 6, lid 1, onder m), van de richtlijn consumentenrechten 2011/83/EU.

⁶⁰ Artikel 6 van de richtlijn betreffende de verkoop van en de garanties voor consumptiegoederen 1999/44/EG.

⁶¹ Artikel 17, lid 1, onder c), van de Brussel I-verordening (herzien) en artikel 6, lid 1, van de Rome I-verordening. [Gelieve een verwijzing naar de nummers van deze handelingen in te voegen.]

⁶² In dit verband verwijst overweging 24 van de Rome I-verordening naar een consistente interpretatie van de materiële werkingssfeer van de regels van Brussel I (herzien) en Rome I.

⁶³ *Pammer en Hotel Alpenhof*, gevoegde zaken C-585/08 en C-144/09, EU:C:2010:740.

- routebeschrijvingen vanuit andere lidstaten naar de plaats waar de handelaar is gevestigd,
- het gebruik van een andere taal of munteenheid dan die welke gewoonlijk worden gebruikt in de lidstaat waar de handelaar gevestigd is en de mogelijkheid om in die andere taal de boeking te verrichten en te bevestigen,
- de vermelding van een telefoonnummer met internationaal kengetal,
- uitgaven voor een zoekmachineadvertentiedienst die worden gemaakt om consumenten die in andere lidstaten woonplaats hebben gemakkelijker toegang te verlenen tot de site van de handelaar of diens tussenpersoon,
- het gebruik van een andere topleveldomeinnaam dan die van de lidstaat waar de handelaar gevestigd is, en
- de verwijzing naar een internationaal clientèle dat is samengesteld uit klanten die woonplaats hebben in verschillende lidstaten.

De volgende elementen vormen echter geen bewijs van dergelijke intentie:

- de loutere toegankelijkheid van de internetsite van de handelaar of de tussenpersoon in de lidstaat waar de consument woonplaats heeft, of
- de vermelding van een e-mailadres en andere contactgegevens, of
- het gebruik van een taal of een munteenheid wanneer deze taal en/of munteenheid gewoonlijk worden gebruikt in de lidstaat waar de handelaar gevestigd is.

In latere arresten zijn voorts twee belangrijke punten met betrekking tot de toepassing van artikel 17 van de (herziene) Brussel I-verordening verduidelijkt. In *Mühlleitner*⁶⁴ oordeelde het Hof dat wanneer een activiteit via een internetsite op een andere lidstaat wordt gericht, de beschermende voorschriften die de consument toestaan de handelaar in zijn/haar lidstaat aan te klagen, niet alleen van toepassing zijn wanneer de overeenkomst op afstand is gesloten, maar ook wanneer de consument naar de bedrijfsruimten van de handelaar is afgereisd om ter plaatse de overeenkomst te sluiten.

In de zaak *Emrek* oordeelde het Hof dat artikel 17, lid 1, onder c), van de (herziene) Brussel I-verordening niet vereist dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen een internetsite en de sluiting van de overeenkomst. Consumenten kunnen zich dus ook op de beschermende maatregelen beroepen wanneer zij niet op de hoogte zijn van de gerichte activiteit. Een dergelijk causaal verband is evenwel bewijs voor het verband tussen de overeenkomst en een commerciële of beroepsactiviteit die is gericht op de lidstaat waar de consument woonachtig is⁶⁵.

4.2.2. Verduidelijking van de verordening inzake geoblocking

De verordening inzake geoblocking wijzigt de bovengenoemde EU-regels inzake het toepasselijke recht en inzake de rechterlijke bevoegdheid niet. Daarom moet nog steeds per geval worden beoordeeld of een handelaar zijn/haar "activiteiten richt" op de lidstaat van de consument, en wel op basis van de feitelijke elementen van elk specifiek geval, ook in het licht van de elementen die in de bovengenoemde rechtspraak in aanmerking zijn genomen.

⁶⁴ Mühlleitner, zaak C-190/11 EU:C:2012:542.

⁶⁵ Emrek, zaak C-218/12 EU:C:2013:666.

De verordening inzake geoblocking verschaft echter enige op de wet gebaseerde verduidelijking over welke precontractuele activiteiten niet kunnen worden opgenomen in een dergelijke beoordeling, met dien verstande dat de loutere nakoming van de verplichtingen in het kader van de verordening op zich niet betekent dat een handelaar zijn activiteiten op een bepaalde lidstaat richt (artikel 1, lid 6, zoals verduidelijkt in overweging 13). De loutere sluiting van een overeenkomst (online of offline) die voortkomt uit de naleving van de verplichtingen zoals neergelegd in de verordening inzake geoblocking impliceert derhalve niet dat de handelaar activiteiten richt op de lidstaat van de consument. Evenzo kan een handelaar niet worden geacht zijn/haar activiteiten op een bepaalde lidstaat te richten vanwege het loutere feit dat hij/zij informatie en bijstand verstrekt aan de consument na sluiting van een dergelijke overeenkomst.

4.3. Mini-éénloketsysteem voor aanbieders van langs elektronische weg verrichte diensten

Voor langs elektronische weg verrichte diensten, met inbegrip van die welke onder de verordening inzake geoblocking vallen⁶⁶, worden de administratieve formaliteiten met betrekking tot de naleving van de btw-voorschriften in de lidstaat van verbruik in geval van grensoverschrijdende levering aanzienlijk vereenvoudigd door het MOSS⁶⁷. Zo kunnen handelaren de MOSS-portaalsite⁶⁸ raadplegen, die informatie bevat over het gebruik van het MOSS en de toepasselijke btw-tarieven voor de desbetreffende diensten in de verschillende lidstaten.

Dankzij het mini-éénloketsysteem kan een leverancier/handelaar de telecommunicatiediensten, omroepdiensten en langs elektronische weg verrichte diensten (TBE) in de EU leveren zonder zich te hoeven registreren in elk EU-land waar hij/zij levert. Hij/zij kan al deze verplichtingen nakomen vanuit één lidstaat van btw-identificatie.

Er zijn twee soorten regelingen: een voor in de EU gevestigde leveranciers (Unieregeling) en een voor buiten de EU gevestigde leveranciers (niet-Unieregeling).

Een belastingplichtige die gebruik wenst te maken van het MOSS, moet zich in de lidstaat van identificatie registreren.

In het geval van de Unieregeling is dit de lidstaat waar de belastingplichtige zijn/haar bedrijf heeft gevestigd.

Heeft de belastingplichtige de zetel van zijn/haar bedrijfsuitoefening niet in de EU gevestigd, dan is de lidstaat van identificatie de lidstaat waar hij/zij over een vaste vestiging beschikt. Indien de belastingplichtige meer dan één vaste vestiging in de EU heeft, mag hij of zij een van die lidstaten kiezen als de lidstaat van identificatie. Dit is de enige situatie waarin een belastingplichtige zelf de lidstaat van identificatie kan kiezen in het kader van de

⁶⁶ D.w.z. diensten waarvan het hoofdkenmerk niet het bieden van toegang tot en het gebruik van auteursrechtelijk beschermde werken of ander beschermd materiaal is. Tot deze diensten behoren bijvoorbeeld clouddiensten, gegevensopslagdiensten, webhosting en het opzetten van firewalls, het gebruik van zoekmachines en internetadresboeken.

⁶⁷ Zie met name Richtlijn 2006/112/EG van de Raad van 28 november 2006 en Uitvoeringsverordening (EU) nr. 282/2011 van de Raad.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

Unieregeling; hij is aan die keuze gebonden gedurende het kalenderjaar waarin hij zijn keuze maakt, en de twee daaropvolgende kalenderjaren.

In het kader van de Unieregeling wordt de belastingplichtige in het mini-éénloketsysteem geïdentificeerd met hetzelfde individuele btw-identificatienummer dat voor binnenlandse leveringen en btw-aangiften wordt gebruikt.

In geval van de niet-Unieregeling kan de belastingplichtige (die geen bedrijfsvestiging, noch een vaste inrichting in de EU heeft) een willekeurige lidstaat kiezen als de lidstaat van identificatie. Die lidstaat zal de belastingplichtige een individueel btw-identificatienummer toekennen (volgens het model EUxxxxxyyyyz).

In beide gevallen (Unie- en niet-Unieregeling) kan de belastingplichtige slechts één lidstaat van identificatie hebben en moeten alle TBE-diensten die worden verleend aan niet-belastingplichtigen in een lidstaat waar hij/zij niet is gevestigd, worden aangegeven via het mini-éénloketsysteem indien de belastingplichtige ervoor kiest dit systeem te gebruiken.

Een belastingplichtige die van een van de bijzondere regelingen gebruikmaakt, moet elk kwartaal langs elektronische weg een btw-aangifte indienen via het mini-éénloketsysteem, ongeacht of hij/zij daadwerkelijk telecommunicatiediensten, omroepdiensten of langs elektronische weg verrichte diensten heeft verleend (indien in dat kwartaal geen leveringen zijn verricht in de EU, wordt een "nihil-aangifte" ingediend). De btw-aangifte in het mini-éénloketsysteem (en de bijbehorende betaling) moet worden ingediend uiterlijk 20 dagen na het verstrijken van het tijdvak waarop de aangifte betrekking heeft.

De btw-aangifte in het mini-éénloketsysteem bevat informatie over de leveringen die per lidstaat van verbruik aan klanten zijn verricht door de belastingplichtige die de regeling gebruikt en, voor de Unieregeling, door elke vaste inrichting.

De lidstaat van identificatie splitst de btw-aangifte in het mini-éénloketsysteem uit naar lidstaat van verbruik en zendt de desbetreffende gegevens door aan de verschillende lidstaten van verbruik en vestiging.

De lidstaat van identificatie creëert een uniek referentienummer voor iedere btw-aangifte in het mini-éénloketsysteem en deelt dit mee aan de belastingplichtige. Dit nummer is belangrijk, omdat de belastingplichtige ernaar moet verwijzen wanneer hij de overeenkomstige betaling verricht.

De belastingplichtige betaalt de totale verschuldigde btw aan de lidstaat van identificatie. Hij/zij betaalt één bedrag dat gelijk is aan de totale som van de aangifte (dat wil zeggen voor alle lidstaten van verbruik). De lidstaat van identificatie verdeelt vervolgens het geld over de respectieve lidstaten van verbruik.

4.4. Veilige, goedkope en gemakkelijke onlinebetalingen

De vlotte werking van de digitale eengemaakte markt hangt af van de beschikbaarheid van betrouwbare en betaalbare elektronische betaalmethoden. De verordening inzake geoblocking

bevat een duidelijke verwijzing naar de tweede, herziene richtlijn betalingsdiensten⁶⁹ ("PSD2") en naar de bijbehorende authenticatievereisten, die per 13 januari 2018 gelden. Voorts worden op 14 september 2019 – de datum van toepassing van de desbetreffende gedelegeerde handeling die de PSD2 op dit punt aanvult – nieuwe, krachtige cliëntauthenticatievereisten van toepassing⁷⁰.

Verschillende onlangs goedgekeurde regels dragen bovendien bij tot de doelstelling om online te zorgen voor betrouwbare en betaalbare elektronische betalingsmethoden.

Door een persoon die rechtmatig in de EU verblijft het recht te geven op een met elektronische betaalmiddelen uitgeruste basisbetaalrekening, biedt de richtlijn betaalrekeningen⁷¹ alle Europese consumenten toegang tot de digitale eengemaakte markt, zodat zij online goederen en diensten kunnen aanschaffen.

De PSD2 biedt veilige, kosteneffectieve en gebruiksvriendelijke manieren om online te betalen, die zowel handelaren als consumenten ten goede komen. Deze vergroot het vertrouwen in onlinebetalingen door een sterkere cliëntauthenticatie en een betere bescherming van gebruikers van betalingsdiensten (verminderde aansprakelijkheid in geval van fraude) voor te schrijven. De mogelijkheid om in het kader van de PSD2 gebruik te maken van nieuwe aanbieders van betalingsdiensten – betalingsinitiatiediensten – stelt elke houder van een bankrekening met onlinebankfaciliteiten in staat om onlineaankopen te doen, zonder dat er een betaalkaart nodig is, en biedt handelaren een innovatieve en concurrerende onlinebetalingsoplossing.

De nieuwe voorschriften uit hoofde van de PSD2 verbieden het in rekening brengen van extra kosten voor betalingen met krediet- of debetkaarten van consumenten, zowel in winkels als online. Dit sluit aan op de lagere kosten die handelaren maken om de meeste consumentenkaarten in Europa te aanvaarden als gevolg van de maximalisering van de afwikkelingsvergoedingen overeenkomstig de verordening afwikkelingsvergoedingen⁷².

5. Bijlage: Tijdpad voor de uitvoering van de vastgestelde maatregelen inzake elektronische handel

Tijdpad voor de uitvoering van de vastgestelde maatregelen inzake elektronische handel	
13.1.2018	Datum van toepassing van de herziene richtlijn betalingsdiensten
20.3.2018	Datum van toepassing van de verordening betreffende de totstandbrenging van de grensoverschrijdende portabiliteit van online-inhoudsdiensten in de interne markt
22.5.2018	Datum van toepassing van de verordening betreffende

⁶⁹ Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 betreffende betalingsdiensten in de interne markt, houdende wijziging van de Richtlijnen 2002/65/EG, 2009/110/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 en houdende intrekking van Richtlijn 2007/64/EG.

⁷⁰ Gedelegeerde Verordening (EU) 2018/389 van de Commissie van 27 november 2017 tot aanvulling van Richtlijn (EU) 2015/2366 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft technische reguleringsnormen voor sterke cliëntauthenticatie en gemeenschappelijke en veilige open communicatiestandaarden.

⁷¹ Richtlijn 2014/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende de vergelijkbaarheid van de in verband met betaalrekeningen aangerekende vergoedingen, het overstappen naar een andere betaalrekening en de toegang tot betaalrekeningen met basisfuncties.

⁷² Verordening (EU) 2015/751 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2015 betreffende afwikkelingsvergoedingen voor op kaarten gebaseerde betalingstransacties.

	grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten
3.12.2018	Datum van toepassing van de verordening inzake geoblocking
1.1.2019	Inwerkingtreding van de maatregelen ter vereenvoudiging van de btw voor elektronische handel wat betreft de verkoop van elektronische diensten binnen de EU
1.1.-30.6.2019	Eerste verzameling van gegevens over aanbieders van pakketbezorgdiensten (in het kader van de verordening betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten)
31.3.2019	Eerste publicatie van tarieven voor pakketbezorging (in het kader van de verordening betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten)
31.7.2019	Eerste beoordeling van de betaalbaarheid van pakketbezorgdiensten (in het kader van de verordening betreffende grensoverschrijdende pakketbezorgdiensten)
17.1.2020	Datum van toepassing van de verordening betreffende samenwerking met betrekking tot consumentenbescherming
23.3.2020	Datum van toepassing van de artikel 6 (passieve verkoop) van de verordening inzake geoblocking op vóór 2.3.2018 gesloten overeenkomsten die in overeenstemming zijn met de Europese en nationale mededingingswetgeving
1.1.2021	Inwerkingtreding van de btw-maatregelen voor elektronische handel om de reikwijdte van het éénloketsysteem uit te breiden tot voorbij het huidige mini-éénloketsysteem (MOSS), van de afschaffing van de btw-vrijstelling voor kleine zendingen en van de bepalingen inzake administratieve samenwerking

